

NESLUŽBENI PREVOD

Ujedinjeni narodi

Framework Convention on
Climate Change

FCCC/CP/2015/L.9/Rev.1

Distr.: ograničena
12. decembar 2015.godine

Konferencija članica

Dvadeset i prva sjednica

Pariz, od 30. novembra do 11. decembra 2015.godine

Točka 4(b) dnevnog reda

Durbanska Platforma za poboljšano djelovanje (odluka 1/CP.17)

Usvajanje protokola, drugi pravni instrument, ili dogovoreni ishod sa zakonskom snagom u skladu sa Konvencijom, koji se primjenjuje na sve članice

USVAJANJE PARIŠKOG SPORAZUMA

Prijedlog predsjedavajućeg

Nacrt odluke -/CP.21

Konferencija članica,

Podsjeća na odluku 1/CP.17 o osnivanju ad hoc radne grupe za Durbansku Platformu za poboljšano djelovanje,

Također podsjeća na članove 2., 3. i 4. Konvencije,

Nadalje podsjeća na relevantne odluke Konferencije članica, uključujući odluke 1/CP.16, 2/CP.18, 1/CP.19 i 1/CP.20,

Pozdravlja usvajanje rezolucije Generalne skupštine Ujedinjenih naroda A/RES/70/1 "Transformacija našeg svijeta: Agenda 2030. za održivi razvoj", naročito njen cilj 13, i usvajanje akcionog plana iz Adis Abebe treće Međunarodne konferencije o financiranju za razvoj i usvajanje okvira Sendai za smanjenje rizika od katastrofa,

Prepoznaje da klimatske promjene predstavljaju hitnu i potencijalno nepovratnu prijetnju ljudskom društvu i planeti, te stoga zahtijeva najširu moguću saradnju svih zemalja, i njihovo učešće na efikasan i odgovarajući međunarodni odgovor, s ciljem ubrzanja smanjenja globalnih emisija stakleničkih plinova,

Također prepoznaje da će biti potrebna duboka smanjenja globalnih emisija kako bi se postigao krajnji cilj Konvencije i naglašava potrebu za hitnošću u rješavanju klimatskih promjena,

Priznaje da su klimatske promjene zajednička briga čovječanstva, članice treba da, kada budu poduzimale radnje za rješavanje klimatskih promjena, poštuju, promoviraju i razmotre svoje obaveze o ljudskim pravima, pravu na zdravlje, pravima autohtonih naroda, lokalnih zajednica, migranata, djece,

osoba sa invaliditetom i osobe u osjetljivim situacijama i sa pravom na razvoj, kao i rodnu ravnopravnost, osnaživanje žena i međugeneracijsku pravičnost,

Također priznaje specifične potrebe i brige članica zemalja u razvoju koje su nastale zbog utjecaja sprovedbe mjera odgovora i, u ovom pogledu, odluka 5/CP.7, 1/CP.10, 1/CP.16 i 8/CP.17,

Naglašava, uz ozbiljnu zabrinutost, hitnu potrebu da se obrati pozornost na značajan jaz između ukupnih učinaka obveza o ublažavanju članica u pogledu globalnih godišnjih emisija stakleničkih plinova do 2020. godine i puteva agregatnih emisija u skladu sa držanjem povećanja globalne prosječne temperature na ispod 2 °C iznad predindustrijske razine i ulaganja napora da se ograniči rast temperature do 1,5 °C iznad predindustrijskog nivoa,

Također naglašava da povećana ambicija prije 2020.godine može dati solidne temelje povećanoj ambiciji nakon 2020.godine,

Naglašava hitnost ubrzanja sprovođenja Konvencije i njenog Protokola iz Kyota kako bi se poboljšala ambicija prije 2020.godine,

Prepoznaje hitnu potrebu da se poboljša pružanje financija, tehnologije i izgradnje kapaciteta za podršku od strane razvijenih zemalja članica, na predvidljiv način, kako bi se omogućila poboljšana akcija prije 2020.godine od strane članica koje su zemlje razvoju,

Naglašava trajnu korist ambicioznih i ranih akcija, uključujući i velika smanjenja troškova budućih ublažavanja i napora za prilagodbu,

Priznaje potrebu za promociju univerzalnog pristupa održivoj energiji u zemljama u razvoju, naročito u Africi, kroz pojačano raspoređivanje obnovljive energije,

Pristaje da podrži i promovira regionalnu i međunarodnu suradnju u cilju pokretanja jače i ambicioznije klimatske akcije svih članica i aktera koji nisu članice, uključujući i civilno društvo, privatni sektor, financijske institucije, gradove i druge podnacionalne vlasti, lokalne zajednice i autohtone narode,

I. USVAJANJE

1. *Odlučuje* da usvoji Pariški sporazum u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (u daljnjem tekstu: Sporazum) kako je sadržano u aneksu;

2. *Traži da* Generalni sekretar Ujedinjenih naroda bude depozitar Sporazuma i drži ga otvorenim za potpisivanje u New York-u, Sjedinjene Američke Države, od 22. aprila 2016.godine do 21. aprila 2017.godine;

3. *Poziva* Generalnog sekretara da 22. aprila 2016.godine sazove ceremoniju potpisivanja na visokom nivou;

4. *Također poziva* sve članice Konvencije da potpišu Sporazum na svečanosti koju će sazvati Generalni sekretar, ili prvom prilikom, te da deponuju svoje instrumente o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju, gdje je to moguće, što je prije moguće;

5. *Priznaje* da članice Konvencije mogu privremeno primjenjivati sve odredbe Sporazuma do njegovog stupanja na snagu, i *traži* od članica da depozitaru daju obavijest o takvoj privremenoj primjeni;

6. *Napominje* da je završen posao ad hoc radne grupe za Durbansku platformu za poboljšano djelovanje, u skladu sa odlukom 1/CP.17, stav 4;

7. *Odlučuje* da osnuje ad hoc radnu grupu za Pariški sporazum pod istim aranžmanom, *mutatis mutandis*, kao i one koje se tiču izbora službenika u Zavodu ad hoc radne grupe za Durbansku Platformu za poboljšano djelovanje;¹

8. *Također odlučuje* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum priprema stupanje na snagu Sporazuma i sazivanje prve sjednice Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Sporazuma;

9. *Dalje odlučuje* da nadgleda provedbu radnog programa koji proizlazi iz relevantnih zahtjeva sadržanih u ovoj odluci;

10. *Traži* od ad hoc radne grupe za Pariški sporazum da redovno izvještava Konferenciju članica o napretku svoga rada, i da završi svoj posao do prve sjednice Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma;

11. *Odlučuje* da će ad hoc radna grupa za Pariški sporazum održavati sjednice počevši od 2016. godine zajedno sa sjednicama pomoćnih tijela Konvencije i pripremiti nacrt odluka koje će se Konferenciji strana kroz Konferenciju članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma preporučiti za razmatranje i usvajanje na njihovoj prvoj sjednici;

II. NAMIJENJENI NA NACIONALNOJ RAZINI ODREĐENI DOPRINOSI

12. *Pozdravlja* namijenjene nacionalno određene doprinose koji su Članice komunicirale u skladu sa odlukom 1/CP.19, stav 2(b);

13. *Ponavlja* svoj poziv svim članicama koje to još nisu učinile, da komuniciraju Sekretarijatu svoj namijenjeni na nacionalnoj razini određeni doprinos ka postizanju cilja Konvencije kao što je navedeno u členu 2., što je prije moguće i daleko prije dvadeset i druge sjednice Konferencije članica (novembar 2016. godine), a na način koji olakšava jasnoću, transparentnost i razumijevanje namijenjenog na nacionalnoj razini određenog doprinosa;

14. *Traži da* Sekretarijat na web stranici UNFCCC-a nastavi objavljivati namijenjene na nacionalnoj razini određene doprinose koje su iskazale članice;

15. *Ponavlja poziv* razvijenim zemljama članicama, operativnim tijelima finansijskog mehanizma i bilo kojim drugim organizacijama u poziciji da to učine, da pruže podršku za pripremu i komunikaciju namijenjenog na nacionalnoj razini određenog doprinosa članica koje mogu zatrebati takvu podršku;

16. *Uzima u obzir* objedinjeni izvještaj o ukupnom učinku namijenjenih na nacionalnoj razini određenih doprinosa koje komuniciraju članice do 1. oktobra 2015. godine, a koji su sadržani u dokumentu FCCC/CP/2015/7;

17. Sa zabrinutošću *primjećuje* da predviđene razine ukupne emisije stakleničkih plinova u 2025. i 2030. godini koje rezultiraju iz namijenjenih na nacionalnoj razini određenih doprinosa ne spadaju unutar scenarija 2 ° C najmanje štete (least-cost 2 ° C scenarij), već dovode do prognoziranog nivoa od 55 gigatona u 2030. godini, i *također napominje* će biti potrebni mnogo veći naponi za smanjenje emisije od onih koji su povezani sa namijenjenim na nacionalnoj razini određenim doprinosima, kako bi se održalo povećanje prosječne globalne temperature ispod 2 ° C iznad predindustrijske razine smanjenjem emisija za 40 gigatona ili 1,5 C iznad predindustrijskog nivoa smanjenjem na nivo koji će biti identifikovan u posebnom izvještaju iz ispod navedenog stava 21;

---

¹ Odobreno odlukom 2/CP.18, stav 2.

18. *Također primjećuje, u ovom kontekstu, potrebe prilagođavanja koje su izrazile zemalje u razvoju članice u njihovim namijenjenim na nacionalnoj razini određenim doprinosima;*

19. *Traži da sekretarijat ažurira objedinjeni izvještaj spomenut u gore navedenom stavu 16, tako da pokrije sve informacije u planiranim na nacionalnoj razini određenim doprinosima koje iskažu Strane u skladu s odlukom 1/CP.20 do 4. aprila 2016. godine i stave ga na raspolaganje do 2. maja 2016.godine;*

20. *Odlučuje da u 2018. godini sazove olakšavajući dijalog između članica kako bi se procijenili kolektivni naponi članica u odnosu na učinjeni napredak ka dugoročnom cilju pomenutom u članu 4. stav 1 ovog Sporazuma, i da se obavijesti o pripremi nacionalno određenih doprinosa u skladu sa članom 4. stav 8 Sporazuma;*

21. *Poziva Međuvladin panel o klimatskim promjenama da u 2018. godini osigura poseban izvještaj o uticaju globalnog zagrijavanja od 1,5 ° C iznad predindustrijske razine i povezanih puteva globalne emisije stakleničkih plinova;*

III. ODLUKE DA SE OMOGUĆI DJELOVANJE SPORAZUMA

UBLAŽAVANJE

22. *Poziva članice da iskažu svoj prvi na nacionalnoj razini određeni doprinos najkasnije do onda kada članica podnese svoj odgovarajući instrument ratifikacije, pristupanja, ili odobrenja Pariškog sporazuma. Ako je članica komunicirala planirani na nacionalnoj razini određeni doprinos prije pristupanja Sporazumu, smatra se da je ta članica zadovoljila ove odredbe, osim ukoliko ta članica ne odluči drugačije;*

23. *Poziva one članice, čiji planirani na nacionalnoj razini određeni doprinos koji je u skladu sa odlukom 1/CP.20 sadrži vremenski okvir do 2025. godine, da do 2020.godine iskažu novi na nacionalnoj razini određeni doprinos i to učine svakih pet godina u skladu sa članom 4. stav 9 Sporazuma;*

24. *Traži od članica, čiji planirani na nacionalnoj razini određeni doprinos u skladu sa odlukom 1/C.20 sadrži vremenski okvir do 2030. godine, da iskažu ili ažuriraju te doprinose do 2020. godine svakih pet godina u skladu sa članom 4. stav 9, Sporazuma;*

25. *Odlučuje da članice Sekretarijatu podnesu svoje na nacionalnoj razini određene doprinose iz člana 4. Sporazuma najmanje 9 do 12 mjeseci prije relevantnih sastanka Konferencije članica koja služi kao sastanak Potpisnica Pariškog sporazuma, u cilju olakšavanja jasnoće, transparentnost i razumijevanja tih doprinosa, uključujući i kroz objedinjeni izvještaj koji je pripremio Sekretarijat;*

26. *Traži od ad hoc radne grupe za Pariški sporazum da dalje razvija smjernice o karakteristikama nacionalno određenih doprinosa za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici;*

27. *Slaže se da informacije, koje će pružiti Strane koje komuniciraju njihove na nacionalnoj razini određene doprinose kako bi se olakšala jasnoća, transparentnost i razumijevanje, mogu uključivati, prema potrebi, između ostalog, mjerljive informacije o referentnoj točki (uključujući, po potrebi, baznu godinu), vremenske okvire i/ili rokove za sprovedbu, obim i pokrivenost, procese planiranja, pretpostavke i metodološke pristupe, uključujući one za procjenu i računanje antropogenih emisija stakleničkih plinova i, po potrebi, otklanjanja, i kako Strana smatra da je njezin na nacionalnoj razini određen doprinos pravičan i ambiciozan, u svjetlu njenih nacionalnih okolnosti, te kako to doprinosi ostvarenju cilja Konvencije kao što je navedeno u članu 2.;*

28. *Traži* od ad hoc radne grupe za Pariški sporazum da razvije daljnje smjernice za informacije koje će pružiti Strane kako bi se olakšali jasnoća, transparentnost i razumijevanje nacionalno određenih doprinosa za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici;

29. *Također traži* od Pomoćnog organa za implementaciju da razvije modalitete i procedure za rad i korištenje javnog registra pomenutog u članu 4. stav 12 Sporazuma, za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak Potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici;

30. *Dalje traži* da Sekretarijat učiniti dostupnim privremeni javni registar u prvoj polovici 2016. Godine, za bilježenje nacionalno određenih doprinosa podnesenih u skladu sa članom 4. Sporazuma, do usvajanja modaliteta i procedura iz gore navedenog stava 29 od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak Potpisnica Sporazuma u Parizu;

31. *Traži* od ad hoc radne grupe za Pariški sporazum da, oslanjajući se na pristupe uspostavljene na osnovu Konvencije i njenih povezanih pravnih instrumenata, po potrebi, za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici, razradi smjernice za obračun članicinih na nacionalnoj razini određenih doprinosa, kao što je navedeno u članu 4. stav 13 Sporazuma, čime se osigurava da:

(a) Potpisnice odgovaraju za antropogene emisije i uklanjanja u skladu sa metodologijama i zajedničkim metrikama koje je utvrdio Međuvladin panel o klimatskim promjenama i usvojila Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma;

(b) Potpisnice osiguraju metodološku dosljednost, uključujući na polaznim osnovama, između komunikacije i implementacije na nacionalnoj razini određenih doprinosa;

(c) Potpisnice nastoje uključiti sve kategorije antropogenih emisija ili uklanjanja u svojim na nacionalnoj razini određenih doprinosa, i jednom kada su izvor, odvod ili aktivnost uključeni, nastave ga i dalje uključivati;

(d) Potpisnice daju objašnjenje zašto su isključene bilo koje kategorije antropogenih emisija ili uklanjanja;

32. *Odlučuje* da članice primijenjuju i smjernice navedene u gore pomenutom stavu 31 za drugi i slijedeće na nacionalnoj razini određene doprinose, i da članice mogu odabrati da primijene takve smjernice za njihov prvi na nacionalnoj razini određeni doprinos;

33. *Također odlučuje* da Forum o uticaju sprovedbe mjera odgovora, u okviru pomoćnih tijela, će nastaviti, i služi Sporazumu;

34. *Dalje odlučuje* da Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje i Pomoćni organ za provedbu, na razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na svojoj prvoj sjednici, preporučuje modalitete, program rada i funkcije Forumu o uticaju sprovođenja mjera odgovora za bavljenje efektima implementacije mjera odgovora u skladu sa Sporazumom, kroz unapređenje suradnje između članica o razumijevanju utjecaja aktivnosti ublažavanja u skladu sa Sporazumom, i razmjenu informacija, iskustava, i najboljih praksi između članica kako bi se podigla njihova otpornost na ove utjecaje;*

36. *Poziva* članice da komuniciraju Sekretarijatu, do 2020. godine, do sredine stoljeća, razvojne strategije za dugoročno niske emisije stakleničkih plinova, u skladu sa članom 4. stav 19 Sporazuma, i

---

* Stav 35 je izbrisan, a naknadni stav koji numeriše i daje unakrsnu referencu drugim paragrafima u dokumentu biti će izmijenjen u kasnijoj fazi.

traži da Sekretarijat na UNFCCC web stranici objavi razvojne strategije za emisije plinova staklene bašte kao što je komunicirano;

37. *Traži* od Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje da razvije i preporuči smjernice iz člana 6., stav 2 ovog Sporazuma za usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici, uključujući i smjernice kako bi se osiguralo da se izbjegne dvostruko brojanje na temelju odgovarajuće prilagodbe članica za antropogene emisije izvora i uklanjanja kroz odvođe pokrivene njihovim na nacionalnoj razini određenim doprinosima u skladu sa Sporazumom;

38. *Preporučuje* da Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnicama Pariškog sporazuma usvoji pravila, modalitete i procedure za mehanizme uspostavljene članom 6., stav 4 Sporazuma na osnovu:

- (a) Dobrovoljnog učešća koje je odobrila svaka uključena članica;
- (b) Stvarne, mjerljive, i dugoročne koristi koje se odnose na ublažavanje klimatskih promjena;
- (c) Specifičnog opsega aktivnosti;
- (d) Smanjenja emisija koje su dodatne u odnosu na bilo koje emisije koje bi se inače mogle dogoditi;
- (e) Verifikacije i certificiranja smanjenja emisija koje su rezultat ublažavanja aktivnosti određenih operativnih subjekata;
- (f) Iskustva i naučenih lekcije iz postojećih mehanizama i pristupa usvojenih u skladu sa Konvencijom i njegovi povezani pravni instrumenati;

39. *Traži* od Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje da razvije i preporuči pravila, modalitete i procedure za mehanizam iz gore navedenog stava 38, za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškogsporazuma, na njihovm prvom sastanku;

40. *Također traži* od Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje da poduzme radni program u sklopu okvira za netržišni pristup održivom razvoju koji je spomenut u članu 6., stav 8 Sporazuma, sa ciljem da se razmotri kako povećati vezu i stvoriti sinergiju između, između ostalog, ublažavanja, adaptacije, financija, prenosa tehnologije i izgradnje kapaciteta, a kako bi se olakšala provedba i koordinacija netržišnog pristupa;

41. *Dalje traži* od Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje da, uzimajući u obzir stavove članica, preporuči nacrt odluke o programu rada iz gore navedenog stava 40, na razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici;

PRILAGODBA

42. *Traži* da Odbor za prilagodbu i Ekspertna grupa za najmanje razvijene zemlje zajedno razviju modalitete kako bi se prepoznali napori za prilagođavanje članica koje su zemalje u razvoju, kao što je navedeno u članu 7., stav 3 Sporazuma, i daju preporuke za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici;

43. *Također traži* od Odbora za prilagodbu da, uzimajući u obzir svoj mandat i svoj drugi trogodišnji plan rada, a sa ciljem da se pripreme preporuke za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici:

(a) U 2017.godini revidira rad institucionalnih aranžmana vezanih za prilagođavanje u skladu sa Konvencijom, s ciljem pronalazjenja načina za poboljšanje koherentnosti njihovog rada, po potrebi, kako bi se adekvatno odgovorilo na potrebe članica;

(b) Razmotri metodologije za procjenu potreba prilagođavanja, s ciljem pomaganja zemalja u razvoju, bez stavljanja nepotrebnog opterećenja na njih;

44. *Poziva* sve relevantne agencije Ujedinjenih naroda, i međunarodne, regionalne i nacionalne financijske institucije da članicama pruže informacije preko Sekretarijata o tome kako njihova pomoć za razvoj i financijski programi za klimu uključuju mjere za klimatsku zaštitu (climate-proofing) i klimatsku otpornost;

45. *Traži* da članice jačaju regionalnu suradnju na prilagođavanju, gdje je to moguće i da, gdje je moguće uspostave regionalne centre i mreže, naročito u nerazvijenim zemljama, uzimajući u obzir odluku 1/CP.16, stav 13;

46. *Također traži* da Odbor za prilagodbu i Ekspertna grupa za najmanje razvijene zemlje, u suradnji sa Stalnim odborom za financije i drugim relevantnim institucijama, razvije metodologije, i da prijedloge za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovom prvom sastanku o:

(a) Poduzimanju potrebnih koraka kako bi se olakšala mobilizacija podrške za prilagodbu u zemljama u razvoju, u kontekstu granica do globalnog prosjeka porasta temperature iz člana 2. Sporazuma;

(b) Preispitivanju adekvatnosti i djelotvornosti prilagodbe i podrške iz člana 7. stav 14 (c), Sporazuma;

47. *Dalje traži* da Zeleni klimatski fond najmanje razvijenim zemljama i članicama koje su druge zemlje u razvoju ubrza podršku za izradu nacionalnih planova prilagođavanja, u skladu sa odlukama 1/CP.16 i 5/CP.17, a za naknadnu implementaciju politika, projekata i programa koje su identifikovali;

GUBITAK I ŠTETA

48. *Odlučuje* o nastavku Varšavskog međunarodnog mehanizma za gubitak i štete vezane za utjecaje klimatskih promjena, nakon razmatranja u 2016.godini;

49. *Traži* da Izvršni odbor Varšavskog međunarodnog mehanizma uspostavi ustanovu za prenos rizika koji služi kao spremište za informacije o osiguranju i prenosu rizika, kako bi se olakšali napori članica za razvoj i implementaciju sveobuhvatne strategije upravljanja rizicima;

50. *Također traži* da Izvršni odbor Varšavskog međunarodnog mehanizma, u skladu sa svojim postupcima i mandatom, uspostavi radnu grupu koja će upotpuniti, osloniti se na rad i uključiti, prema potrebi, postojeće organe i stručne grupe u skladu sa Konvencijom, uključujući i ekspertnu grupu Odbora za prilagodbu najmanje razvijenih zemalja, kao i relevantne organizacije i stručna tijela izvan Konvencije, da razvije preporuke za integrisane pristupe kako bi se izbjegla, umanjila i rješavala pomijeranja u vezi sa štetnim uticajem klimatskih promjena;

51. *Dalje traži* da Izvršni odbor Varšavskog međunarodnog mehanizma započne rad, na svom slijedećem sastanku, kako bi se operacionalizirale odredbe iz gore navedenih stavova 49 i 50, te izvjesti o daljem napretku u svom godišnjem izvještaju;

52. *Slaže se* da član 8. Sporazuma ne uključuje niti pruža osnovu za bilo kakvu odgovornost ili nadoknadu;

FINANCIRANJE

53. *Odlučuje* da, pri primjeni Sporazuma, finansijska sredstva pružena zemljama u razvoju trebaju poboljšati implementaciju njihovih politika, strategija, propisa i akcionih planova i njihove postupke za klimatske promjene u pogledu ublažavanja i prilagođavanja, kako bi se doprinijelo postizanju svrhe Sporazuma kao što je definisano u članu 2.;

54. *Također odlučuje* da, u skladu sa članom 9., stav 3 Sporazuma, razvijene zemlje namjeravaju nastaviti svoj postojeći zajednički cilj mobilizacije do 2025. godine u kontekstu smislenih akcija ublažavanja i transparentnosti implementacije; prije Konferencija članica 2025.godine, koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, odrede novi kolektivni količinski cilj od granice od 100 milijardi dolara godišnje, uzimajući u obzir potrebe i prioritete zemalja u razvoju;

55. *Prepoznaje* značaj adekvatnih i predvidljivih finansijskih sredstava, uključujući i za uplate zasnovane na rezultatima, prema potrebi, za implementaciju pristupa politike i pozitivne poticaje za smanjenje emisija iz deforestacije i degradacije šuma, i ulogu očuvanja, održivog upravljanja šumama i poboljšanje šumskih zaliha ugljika; kao i alternativne pristupe politike, kao što su zajedničko ublažavanje i prilagođavanje pristupa za integralno i održivo upravljanje šumama; dok se potvrđuje važnost neugljičnih koristi povezanih s takvim pristupima; podsticanje koordinacije podrške, između ostalog, javnih i privatnih, bilateralnih i multilateralnih izvora, kao što su Zeleni klimatski fond, i alternativni izvori u skladu sa relevantnim odlukama Konferencije članica;

56. *Odlučuje* da, na svom dvadeset i drugom sastanku, započne proces identifikacije informacija koje će pružiti strane, u skladu sa članom 9. stav 5 Sporazuma, s ciljem pružanja preporuka za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednici;

57. *Također odlučuje* da osigura da se pružanje informacija u skladu sa članom 9. stav 7. Sporazuma poduzme u skladu sa modalitetima, procedurama i smjernicama iz dolje navedenog stava 96;

58. *Traži* da Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje za razmatranje Konferencije strana na dvadeset i četvrtom sastanku (novembar 2018.godine) razvije modalitete za obračun finansijskih sredstava koja su data i mobilisana kroz javne intervencije u skladu sa članom 9. stav 7 Sporazuma, sa ciljem davanja preporuke za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici;

59. *Odlučuje* da Zeleni klimatski fond i Globalni fond za okoliš, entiteti kojima je povjereno upravljanje finansijskim mehanizmom Konvencije, kao i Fond za najmanje razvijene zemlje i Fond za specijalne klimatske promjene, kojima upravlja Globalni fond za okoliš, služe Sporazumu;

60. *Priznaje* da Fond za prilagodbu može služiti Sporazumu, podložno relevantnim odlukama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak potpisnica Protokola iz Kyota i Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma;

61. *Poziva* Konferenciju stranaka koja služi kao sastanak potpisnica Protokola iz Kyota da razmotri pitanje iz gore navedenog stava 60, i da preporuku Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovom prvom sastanku;

62. *Preporučuje* da Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma da smjernice entitetima kojima je povjeren rad finansijskog mehanizma Konvencije o politikama, program prioriteta i kriterijima podobnosti koji se odnose na Sporazum o prijenosu Konferencije stranaka;

63. *Odlučuje* da se *mutatis mutandis* primjenjuju smjernice entitetima kojima je povjereno poslovanje finansijskog mehanizma Konvencije u relevantnim odlukama Konferencije članica, uključujući i one dogovorene prije usvajanja Sporazuma, shodno se primjenjuju (*mutatis mutandis*);

64. *Također odlučuje* da Stalni odbor za financije služi Sporazumu u skladu sa njegovim funkcijama i odgovornostima uspostavljenim u okviru Pariške konferencije;

65. *Potiče* institucije koje služe Sporazumu da poboljšaju koordinaciju i isporuku sredstava za podršku strategija kojima upravlja država (*country-driven*) kroz pojednostavljene i efikasne procedure aplikacije i odobravanje, i, po potrebi, kroz kontinuiranu spremnost da se pruži podrška članicama koje su zemlje u razvoju, uključujući najmanje razvijene zemalje i male otočne zemlje u razvoju;

RAZVOJ I PRENOS TEHNOLOGIJE

66. *Uzima u obzir* privremeni izvještaj Izvršnog odbora za tehnologiju o smjernicama za poboljšanu implementaciju rezultata procjena tehnoloških potreba, kao što je navedeno u dokumentu FCCC/SB/2015/INF.3;

67. *Odlučuje* da se ojača tehnološki mehanizam i traži od Izvršnog odbora za tehnologiju i Centra i mreže za klimatsku tehnologiju, pri podršci implementacije Sporazuma, da poduzme daljnje poslove koji se odnose na, između ostalog:

(a) Istraživanje, razvoj i demonstraciju tehnologije;

(b) Razvoj i povećanje endogenih kapaciteta i tehnologija;

68. *Traži* od Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje da, na svojoj četrdeset i četvrtoj sjednici, započne razradu tehnološkog okvira uspostavljenog u skladu sa članom 10. stav 4. Sporazuma, i da o svojim nalazima izvještava na Konferenciji članica, s ciljem da Konferencija članica daje preporuku o okviru Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na razmatranje i usvajanje na njihovoj prvoj sjednici, uzimajući u obzir da okvir treba, između ostalog, olakšati:

(a) Poduzimanje i ažuriranje procjena tehnoloških potreba, kao i *poboljšanu* realizaciju njihovih rezultata, naročito tehnoloških akcionih planova i projektnih ideja, kroz pripremu isplativih projekata;

(b) Pružanje poboljšane financijske i tehničke podrške za implementaciju rezultata procjene potreba tehnologije;

(c) Procjenu tehnologija koje su spremne za prenos;

(d) Unaprijeđenje povoljnog okruženja i rješavanje prepreka za razvoj i prenos društveno i ekološki prihvatljivih tehnologija;

69. *Odlučuje* da Izvršni odbor za tehnologiju i Centar za klimatsku tehnologiju, preko pomoćnih tijela, o svojim aktivnostima koje potpomažu implementaciju Sporazuma, podnose izvještaj Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma;

70. *Također odlučuje* da poduzme periodičnu procjenu efikasnosti i adekvatnosti podrške pružene Mehanizmu za tehnologiju pri podršci implementacije Sporazuma o pitanjima koja se odnose na razvoj i prenos tehnologije;

71. *Traži* da Pomoćno tijelo za implementaciju, na svojoj četrdeset i četvrtoj sjednici, započne elaboraciju obima i modaliteta za periodičnu procjenu iz gore navedenog stava 70, uzimajući u obzir izvještaj Centra i mreže za klimatsku tehnologiju, kao što je navedeno u odluci 2/CP.17, aneks VII,

stav 20, i modaliteta za globalni stocktake (Globalno praćenje klimatskih akcija) iz člana 14. Sporazuma, za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica na njihovoj dvadeset i petoj sjednici (novembar 2019.godine);

IZGRADNJA KAPACITETA

72. *Odlučuje* da osnuje Pariški odbor za izgradnju kapaciteta čiji će cilj biti rješavanje nedostataka i potreba, kako sadašnjih tako i onih u nastajanju, pri provedbi izgradnje kapaciteta u članicama koje su zemlje u razvoju i daljnjem jačanju napora za izgradnju kapaciteta, u pogledu koherentnosti i koordinacije u aktivnosti za izgradnju uključujući i aktivnosti u okviru Konvencije;

73. *Također odlučuje* da Pariški odbor za izgradnju kapaciteta upravlja i nadgleda radni plan u dolje navedenom stavu 74;

74. *Dalje odlučuje* da pokrene plan rada za razdoblje 2016.-2020.godine sa slijedećim aktivnostima:

(a) Procjenom o tome kako povećati sinergije kroz suradnju i izbjeći dupliranje među postojećim tijelima uspostavljenim u skladu sa Konvencijom, a koja provode aktivnosti izgradnje kapaciteta, uključujući i kroz suradnju sa institucijama u sklopu i van Konvencije;

(b) Prepoznavanjem nedostataka i potreba kapaciteta i preporučivanje načina kako se baviti njima;

(c) Promoviranjem razvoja i širenja alata i metodologija za provedbu kapaciteta;

(d) Podsticanjem globalne, regionalne, nacionalne i podnacionalne suradnje;

(e) Prepoznavanjem i prikupljanjem dobrih praksi, izazova, iskustva i naučenih lekcija iz rada na izgradnji kapaciteta od strane tijela uspostavljenih u okviru Konvencije;

(f) Istraživanjem kako članice koje su zemlje u razvoju kroz prostor i vrijeme mogu preuzeti vlasništvo nad kapacitetima za izgradnju i održavanje;

(g) Identificiranjem mogućnosti za jačanje kapaciteta na nacionalnom, regionalnom i podnacionalnom nivou;

(h) Poticanjem dijaloga, koordinacije, suradnje i koherentnost među relevantnim procesima i inicijativama u skladu sa Konvencijom, uključujući i razmjenu informacija o aktivnostima izgradnje kapaciteta i strategija tijela osnovanih u okviru Konvencije;

(i) Davanjem smjernica Sekretarijatu o održavanju i daljnjem razvoju portala za izgradnju kapaciteta baziranog na web-u;

75. *Odlučuje* da će se Pariški odbor za izgradnju kapaciteta godišnje fokusirati na područja ili teme vezane za poboljšane tehničke razmjene o izgradnji kapaciteta, u cilju održavanja najnovijih (up-to-date) znanja o uspjesima i izazovima pri efikasnoj izgradnji kapaciteta u određenoj oblasti;

76. *Traži* da Pomoćno tijelo za implementaciju godišnje organizira in-session sastanke Pariškog odbora za izgradnju kapaciteta;

77. *Također traži* da Pomoćno tijelo za implementaciju izradi opis poslova i zadataka za Pariški odbor za izgradnju kapaciteta, u pogledu trećeg sveobuhvatnog izvještaja o implementaciji okvira za izgradnju kapaciteta, također uzimajući u obzir gore pomenute stavove 75, 76, 77 i 78 i dolje navedene stavove 82 i 83, s ciljem predlaganja nacrtu odluke o ovom pitanju za razmatranje i usvajanje do Konferencije članica na njihovoj dvadeset i drugoj sjednici;

78. *Poziva* Strane da ostave svoje mišljenje o članstvu Pariškog Odbora za izgradnju kapaciteta do 9. marta 2016.godine;²

79. *Traži* sa Sekretarijat podneske spomenute u gore navedenom stavu 78, sakupi u raznovrstan dokument za razmatranje od strane Pomoćnog organa za implementaciju na njegovoj četrdeset i četvrtoj sjednici;

80. *Odlučuje* da će ulazni podatci (inputi) Pariškog odbora za izgradnju kapaciteta, uključiti, između ostalog, podneske, ishod trećeg sveobuhvatanog pregleda implementacije okvira za izgradnju kapaciteta, godišnji objedinjeni izvještaj Sekretarijata o implementaciju okvira za izgradnju kapaciteta u zemljama u razvoju, kompilacijski i objedinjeni izvještaj Sekretarijata o radu tijela za izgradnju kapaciteta osnovanih u skladu sa Konvencijom i Protokolom iz Kyota, i izvještaje o Forumu iz Durbana i portalu za izgradnju kapaciteta;

81. *Traži* da Pariški odbor za izgradnju kapaciteta o svom radu pripremi godišnji izvještaj o tehničkom napretku, i da te izvještaje učini dostupnima na sjednici Pomoćnog tijela za implementaciju koja se poklapa sa sjednicom Konferencije članica;

82. *Također traži* da Konferencija članica na svojem dvadeset i petom sastanku (novembar 2019.godine), razmotri napredak, potrebu za proširenjem, efikasnost i unapređenje Pariškog Odbora za izgradnju kapaciteta i da poduzme sve akcije koje smatra odgovarajućim, u cilju davanje preporuka Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na njihovoj prvoj sjednicu, za povećanje institucionalnih aranžmana za izgradnju kapaciteta u skladu sa članom 11. stav 5, Sporazuma;

83. *Poziva* sve članice da osiguraju da se edukacija, obuka i osvještavanje javnosti, koji se ogledaju u članu 6. Konvencije i članu 12. Sporazuma adekvatno uzmu u obzir u njihovom doprinosu izgradnji kapaciteta;

84. *Poziva* Konferenciju članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma da na njihovoj prvoj sjednici istraži načine na koji se mogu povećati realizacija obuke, osvještavanja javnosti, sudjelovanja javnosti i javnog pristupa informacijama, kako bi se poboljšale radnje u skladu sa Sporazumom;

TRANSPARENTNOST AKCIJA I PODRŠKE

85. *Odlučuje* da uspostavi Inicijativu izgradnje kapaciteta za transparentnost kako bi se izgradio institucionalni i tehnički kapacitet, prije i poslije 2020.godine. Ova inicijativa će nakon zahtjeva blagovremeno podržati zemlje u razvoju, pri postizanju zahtjeva za povećanu transparentnosti kako je definisano u članu 13.;

86. *Također odlučuje* da će Inicijativa izgradnje kapaciteta za transparentnost ciljati ka:

(a) Jačanju nacionalnih institucija za aktivnosti vezane za transparentnost, u skladu sa nacionalnim prioritetima;

(b) Pružanju relevantnih alata, obuke i pomoći za ispunjavanje odredaba iz člana 13. Sporazuma;

(c) Pomaganju poboljšanja transparentnosti tijekom vremena;

87. *Potiče i traži* da Globalni fond za okoliš napravi dogovore za podršku uspostave i djelovanja Inicijative za izgradnju kapaciteta za transparentnost, kao prioritetu potrebu vezanu za izvještavanje, uključujući postojeću podršku u okviru Globalnog fonda za okoliš kroz dobrovoljne doprinose za

---

² Strane bi trebale podnijeti svoja mišljenja kroz portal za podneske na <<http://www.unfccc.int/5900>>.

podršku zemalja u razvoju u šestom nadopunjavanju Globalnog fonda za okoliš i budućim ciklusima nadopunjavanja, kako bi se upotpunila postojeća podrška u okviru Globalnog fonda za okoliš;

88. *Odlučuje* da procjeni implementaciju Inicijative za izgradnju kapaciteta za transparentnost u kontekstu sedme revizije finansijskog mehanizma;

89. *Traži* da Globalni fond za okoliš, kao operativni entitet finansijskog mehanizma u svom godišnjem izvještaju Konferenciji članica, počevši u 2016. godini, uključi napredak rada na dizajnu, razvoju i implementaciji Inicijative za izgradnju kapaciteta za transparentnost iz gore navedenog stava 85;

90. *Odlučuje* da se, u skladu sa članom 13, stav 2, Sporazuma, zemljama u razvoju pruži fleksibilnost u implementaciji odredbi tog člana, uključujući u obimu, učestalosti i nivou detaljnog izvještavanja, a u okviru pregleda, i da obim pregleda može obezbijediti da pregledi unutar zemlje budu opcionalni, dok će se takva fleksibilnost odraziti na razvoj modaliteta, procedura i smjernica iz dolje navedenog stava 92;

91. *Također odlučuje* da sve članice, osim članica koje su najmanje razvijene zemlje i otočne zemlje koje su u razvoju, podnesu informacije pomenute u članu 13. Stavovi 7, 8, 9 i 10, po potrebi, ne rjeđe od jednom u dvije godine, i da članice koje su najmanje razvijene zemlje i otočne zemlje koje su u razvoju mogu podnijeti ovu informaciju po svom nahođenju;

92. *Traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum razvije prijedloge za modalitete, procedure i smjernice u skladu sa članom 13., stav 13 Sporazuma, i definiše godinu njihovog prvog i slijedećeg izvještaja i ažuriranja, po potrebi, u regularnim intervalima, za razmatranje od strane Konferencije Stranaka, na njihovoj dvadeset i četvrtoj sjednici, sa ciljem njihovog prosljeđivanja Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, za usvajanje na njihovoj prvoj sjednici;

93. *Također traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum pri razvoju preporuka za modalitete, procedure i smjernice iz gore navedenog stava 92, između ostalog uzme u obzir:

(a) Značaj olakšavanja poboljšanog izvještavanja i transparentnosti tokom vremena;

(b) Potrebu da se pruži fleksibilnost onima članicama koje su zemlje u razvoju, a kojima je to potrebno zbog njihovih kapaciteta;

(c) Potrebu da se promoviše transparentnost, tačnost, potpunost, dosljednost i usporedivost;

(d) Potrebu da se izbjegne dupliranje kao i nepotrebno opterećenje na članice i Sekretarijat;

(e) Potrebu da članice održavanju najmanje učestalost i kvalitetu izvještavanja u skladu sa njihovim obavezama u skladu sa Konvencijom;

(f) Potrebu da se osigura izbjegavanje duplog brojanja;

(g) Potreba da se osigura integritet okoliša;

94. *Dalje traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum, prilikom izrade modaliteta, procedura i smjernica iz gore navedenog stava 92, koristi iskustva i uzme u obzir i druge tekuće relevantne procese u skladu sa Konvencijom;

95. *Traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum pri razvoju preporuka za modalitete, procedure i smjernice iz gore navedenog stava 92, između ostalog uzme u obzir:

(a) Vrste fleksibilnosti na raspolaganju onima zemljama u razvoju kojima je to potrebno, na osnovu njihovih kapaciteta;

(b) Konzistentnost između metodologije iskazane u na nacionalnoj razini određenim doprinosima i metodologije za izvještavanje o progresu načinjenom ka postizanju individualnih na nacionalnoj razini određenih doprinosa za svaku pojedinačnu članicu;

(c) Da strane podnesu informacije o akcijama prilagođavanja i planiranja, uključujući ako je to potrebno, njihove nacionalne planove za prilagođavanje, s ciljem da se kolektivno razmjene informacije i razmijene naučene lekcije;

(d) Pruženu podršku, povećavajući isporuku podrške za prilagođavanje i ublažavanje kroz, između ostalog, zajedničke tabelarne formulare za prijavu podrške, i uzimajući u obzir pitanja koja razmatra Pomoćno tijelo za naučno i tehnološko savjetovanje o metodologijama za izvještavanje o financijskim informacijama, i poboljšanje izvještavanja zemalja u razvoju o primljenoj podršci, uključujući upotrebu, utjecaj i procijenjene rezultate;

(e) Informaciju u dvogodišnjoj procjeni i druge izvještaje Stalnog odbora za financije i druga relevantna tijela u sklopu Konvencije;

(f) Informaciju o društvenom i ekonomskom utjecaju mjera odgovora;

96. *Također traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum, prilikom izrade modaliteta, procedura i smjernica iz gore navedenog stava 92, poveća transparentnost podrške pružene u skladu sa članom 9 Sporazuma;

97. *Dalje traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum za buduće sjednice Konferencije članica podnese izvještaj o napretku rada na modalitetim, procedurama i smjernicama navedenim u gore pomenutom stavu 92, i da ovaj posao bude završen najkasnije do 2018. godine;

98. *Odlučuje* da se modaliteti, procedure i smjernice razvijene iz gore pomenutog stava 92, primjenjuju nakon stupanja na snagu Pariškog sporazuma;

99. *Također odlučuje* da se modaliteti, procedure i smjernice ovog okvira za transparentnost, izgrade na njima i na kraju zamjene mjere, izvještavanja i verifikacije sistema uspostavljenog odlukom 1/CP.16, stavovi 40 do 47 i 60 do 64, i odlukom 2/CP.17, stavovi 12 do 62, slijedeći podnošenje završnih dvogodišnjih izvještaja i dvogodišnjih ažuriranih izvještaja;

GLOBALNO PRAĆENJE KLIMATSKIH AKCIJA (GLOBAL STOCKTAKE)

100. *Traži* od ad hoc radne grupe za Pariški sporazum da identifikuje izvore inputa za globalno praćenje klimatskih akcija iz člana 14. ovog Sporazuma i da podnese izvještaj Konferenciji Strana, s ciljem da Konferencija Strana izradi preporuke Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, za razmatranje i usvajanje na njihovoj prvoj sjednici, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

(a) Informaciju o:

(i) Sveukupnom utjecaju na nacionalnoj razini određenih doprinosa koje su iskazale Strane;

(ii) Stanju napora za prilagođavanje, podrške, iskustava i prioritete komunikacija iz člana 7., stavova 10 i 11 Sporazuma, i izvještaja iz člana 13. Stav 7 Sporazuma ;

(iii) Mobilizaciji i pružanju podrške;

(b) Posljednje izvještaje Međuvladinog panela o klimatskim promjenama;

(c) Izvještaje pomoćnih tijela;

101. *Također traži* da Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje da savjet o tome kako procjene Međuvladinog panela o klimatskim promjenama mogu pružiti informaciju globalnom praćenju klimatskih akcija o implementaciji Sporazuma u skladu sa članom 14. ovog sporazuma, i da izvještavaju o ovom pitanju ad hoc radnu grupu za Pariški sporazum na njihovoj drugoj sjednici;

102. *Dalje traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum razvije modalitete za globalno praćenje klimatskih akcija iz člana 14. Sporazuma, i da izvesti Konferenciju članica, s ciljem davanja preporuka Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, za razmatranje i usvajanje na njihovoj prvoj sjednici;

OLAKŠAVANJE SPROVOĐENJA I POŠTIVANJA

103. *Odlučuje* da se odbor iz člana 15., stav 2 Sporazuma sastoji od 12 članova priznate stručnosti u relevantnim naučnim, tehničkim, društveno-ekonomskim ili pravnim oblastima, koje će izabrati Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na temelju pravične geografske zastupljenosti, sa po dva člana iz pet regionalnih grupa Ujedinjenih naroda, i jednim članom iz malih otočnih zemalja u razvoju i najmanje razvijenih zemalja, a uzimajući u obzir cilj rodne ravnoteže;

104. *Traži* da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum razvije modalitete i procedure za efikasno djelovanje odbora iz člana 15., stav 2 Sporazuma, s ciljem da ad hoc radna grupa za Pariški sporazum završi svoj rad na tim modalitetima i procedurama za razmatranje i usvajanje od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici;

POSLJEDNJE ODREDBE

105. *Također traži* da Sekretarijat, samo u svrhu člana 21. Sporazuma, na svojoj web stranici učini dostupnim datum usvajanja Sporazuma kao i izvještaj Konferencije u Parizu na njihovoj dvadeset i prvoj sjednici, informaciju o najnovijim ukupnim i procentualnim emisijama stakleničkih plinova koje su do Konvencije izrazile članice u svojim nacionalnim komunikacijama, dvogodišnjim izvještajima i dvogodišnjim ažuriranim izvještajima ;

IV. POVEĆANO DJELOVANJE DO 2020.GODINE

106. *Rješava* da se osiguraju najveći mogući napori za ublažavanje u periodu prije 2020.godine, uključujući kroz:

(a) Pozivanje svih potpisnica Kyoto Protocola, koje to još nisu učinile, da ratifikuju i implementiraju izmjene i dopune Kyoto Protokola iz Dohe;

(b) Pozivanje svih članica, koje to još nisu učinile, da naprave i implementiraju obećanje za ublažavanje u skladu sa sporazumima u Cancunu;

(c) Ponavljanje svoje odlučnosti, kao što je navedeno u odluci 1/Cp.19, stavovi 3 i 4, kako bi se ubrzala potpuna implementacija odluka koje čine dogovoreni ishod u skladu sa odlukom 1/CP.13 i poboljša ambicija u razdoblju prije 2020. godine, kako bi se osigurali najveći mogući napori za ublažavanje svih članica, u skladu sa Konvencijom;

(d) Pozivanje članica zemalja u razvoju koje nisu dostavile svoj prvi dvogodišnji ažurirani izvještaj da to učine što je prije moguće;

(e) Pozivanje svih članica da učestvuju u postojećim mjerenjima, izvještavanju i verifikaciji procesa iz sporazuma u Cancunu, pravovremeno, sa ciljem da se pokaže učinjeni napredak u realizaciji njihovih obećanja o ublažavanju;

107. *Potiče* članice da promovišu dobrovoljno otkazivanja članica i aktera koji nisu članice, bez dvostrukog brojanja jedinica odlučениh u Protokolu iz Kyota, uključujući i ovlaštena smanjenja emisija koja važe za drugi period predanosti;

108. *Poziva* zemlju domaćina i članicu koja je kupac da transparentno izvjesti o međunarodno prenesenim rezultatima ublažavanja, uključujući i ishode koji se koriste da se ispune međunarodna obećanja, i jedinicama za emisiju izdatih u skladu sa Protokolom iz Kyota s ciljem promovisanja ekološkog integriteta i izbjegavanja dvostrukog brojanja;

109. *Prepoznaje* društvene, ekonomske i okolišne vrijednosti akcija dobrovoljnog ublažavanja i njihovih zajedničkih koristi za prilagodbu, zdravlje i održivi razvoj;

110. *Rješava* da jača, u periodu od 2016. do 2020.godine, postojeći proces tehničkog ispitivanja ublažavanja kako je definisano u odluci 1/CP.19, stav 5(a), i odluci 1/CP.20, stav 19, uzimajući u obzir posljednja znanstvena saznanja, uključujući kroz:

(a) Poticanje članica, tijela Konvencije i međunarodnih organizacija da se uključe u ovaj proces, uključujući, po potrebi, u suradnji sa relevantnim akterima koji nisu članice, da podijele svoja iskustva i prijedloge, uključujući i iz regionalnih događanja, te da sarađuju u olakšavanju realizacije politika, praksi i akcija koje su identificirane tijekom ovog procesa, u skladu sa prioritetima nacionalnog održivog razvoja;

(b) Nastojanje da se poboljša, u dogovoru sa članicama, pristup i učešće u ovom procesu članica koje su zemlje u razvoju i stručnjaka zemalja koje nisu članice;

(c) Traženje da Izvršni odbor za tehnologiju i Centar i mreža za klimatsku tehnologiju u skladu sa njihovim mandatima:

(i) Uključe se u sastanke tehničkih stručnjaka i povećaju svoje napore kako bi im se olakšalo i kako bi se podržale članice u povećanju implementacije politika, praksi i akcija koje su identificirane tijekom ovog procesa;

(ii) Pruže redovna ažuriranja tijekom sastanaka tehničkih stručnjaka o napretku u olakšavanju sprovođenja politika, praksi i akcija ranije utvrđenih tokom ovog procesa;

(iii) U svom zajedničkom godišnjem izvještaju Konferenciji članica uključe informacije o njihovim aktivnostima iz ovog procesa;

(d) Poticanje članica da efikasno koriste Centar i mrežu za klimatsku tehnologiju za dobijanje pomoći za razvoj ekonomski, ekološki i socijalno održivih prijedloga projekta u područjima visokog potencijala ublažavanja koja su identifikovana u ovom procesu;

111. *Potiče* operativne entitete finansijskog mehanizma Konvencije da se uključe u sastanke tehničkih stručnjaka i da obavijeste učesnike o njihovom doprinosu napretka olakšanja u sprovedbi politika, praksi i akcija koje su identifikovane u procesu tehničkog pregleda;

112. *Traži* da Sekretarijat organizira proces iz gore navedenog stava 110 i proširi svoje rezultate, uključujući:

(a) Organiziranje, u dogovoru sa Izvršnim odborom za tehnologiju i relevantnim stručnim organizacijama, redovnog sastanka tehničkih stručnjaka koji će se fokusirati na određene politike,

prakse i postupke koji predstavljaju najbolje prakse i sa potencijalom da budu skalabilane (mjerljive na skali) i ponovljive;

(b) Na godišnjem nivou, ažuriranje nakon sastanaka iz gore navedenog stava 112 (a) i na vrijeme kako bi služilo kao input za sažetak za kreatore politike iz dolje navedenog stava 112 (c), tehnički rad o koristima ublažavanja i zajedničkim koristima politika, praksi i akcija za jačanje ambicija ublažavanja, kao i na mogućnosti za podršku njihove realizacije, informacije koje bi trebalo učiniti dostupnima u online formatu prilagođenom korisnicima;

(c) Priprema, u dogovoru sa nositeljima aktivnosti iz dolje navedenog stava 122, sažetka za kreatore politike, sa informacijama o specifičnim politikama, praksama i postupcima koji predstavljaju najbolje prakse i sa potencijalom da budu skalabilane i replicirane, i o mogućnosti da se podrži njihova realizacija, kao i o relevantnim zajedničkim inicijativama, te objavi sažetak najmanje dva mjeseca prije svake sjednice Konferencije članica kao input za događaj na visokom iz stava 121 ispod;

113. *Odlučuje* da proces iz stava 110 gore organiziraju zajednički Pomoćno tijelo za implementaciju i Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje, i da se odvija na stalnoj osnovi do 2020. godine;

114. *Također odlučuje* da u 2017. godini sprovede procjenu procesa iz gore navedenog stava 110 tako da se unaprijedi njegova efikasnost;

115. *Rješava* da se poboljša pružanje hitne i adekvatne financijske, tehnološke i podrške za izgradnju kapaciteta razvijenih zemalja kako bi se poboljšao nivo ambicije prije 2020. godine, a u tom smislu *snažno apelira* razvijene zemlje da podignu nivo njihove financijske podrške, uz konkretnu mapu puta za postizanje cilja zajedničkog pružanja 100 milijardi dolara godišnje do 2020. godine, za ublažavanje i prilagođavanje, dok se značajno povećavaju financije adaptacije sa trenutne razine, te da se dalje pruži odgovarajuća podrška za tehnologiju i izgradnju kapaciteta;

116. *Odlučuje* da se sprovede olakšavajući dijalog uz dvadeset i drugu sjednicu Konferencije potpisnica kako bi se ocijenio napredak sprovedbe odluke 1/Cp.19, stavovi 3 i 4, i identifikuju relevantne mogućnosti da se poboljša pružanje finansijskih sredstava, uključujući i za razvoj tehnologije i podršku za izgradnju kapaciteta, s ciljem pronalaženja načina za poboljšanje ambicija ublažavanja svih članica, uključujući i identifikaciju relevantnih mogućnosti za poboljšanje pružanja i mobilizacije podrške i unaprijeđenje povoljnog okruženja;

117. *Priznaje* sa zahvalnošću rezultate Lima-Pariz Akcione agende, koji se nadograđuju na klimatskom samitu koji je 23. septembra 2014. godine sazvao generalni sekretar Ujedinjenih naroda;

118. *Pozdravlja* napore aktera koji nisu ugovorne strane da smanje svoje klimatske akcije, i *ohrabruje* registraciju tih akcija u platformu Zone nedržavnih aktera za klimatska pitanja;³

119. *Potiće* članice da blisko rade sa akterima koji nisu ugovorne strane kako bi se katalizirali napori za jačanje ublažavanje i akcija prilagođavanja;

120. *Također potiće* aktere koji nisu ugovorne strane da pojačaju svoj angažman u procesima iz stava 110 iznad i stava 125 ispod;

121. *Slaže se* da sazove, u skladu sa odlukom 1/CP.20, stav 21, nadovezujući se na Lima-Pariz akcioni plan i zajedno sa svakom sjednicom Konferencije potpisnica u toku perioda 2016.-2020. godine, događaj na visokom nivou koji:

---

³ <<http://climateaction.unfccc.int/>>.

(a) Dalje jača angažman na visokom nivou o implementaciji opcija politike i postupke koji proizlaze iz procesa iz stava 110 iznad i stava 125 ispod, oslanjajući se na sažetak za kreatore politike iz gore navedenog stava 112 (c);

(b) Pruža mogućnost za najavljivanje novih ili ojačanih dobrovoljnih napora, inicijativa i koalicija, uključujući i provedbu politika, praksa i postupaka koji proizlaze iz procesa iz stava 110 gore i stava 125 ispod, i predstavljenih u sažetku za kreatore politike iz stava 112 (c) gore;

(c) Bilježi povezane napretke i prepoznaje nove ili ojačane dobrovoljne napore, inicijative i koalicije;

(d) Pruža smislene i redovne prilike za efikasan angažman na visokom nivou velikodostojnika članica, međunarodnih organizacija, međunarodne inicijative za saradnju i aktera koji nisu ugovorne strane;

122. *Odlučuje* da su dva nositelja aktivnosti na visokom nivou imenovana da djeluju u ime Predsjednika Konferencije članica da se kroz pojačano djelovanje na visokom nivou u periodu od 2016. do 2020. godine olakša uspješna sprovedba postojećih napora i podizanje na veći nivo, i uvođenje novih ili ojačanih dobrovoljnih napora, inicijativa i koalicija, uključujući:

(a) Rad sa Izvršnim sekretarom i trenutnim i budućim predsjednicima Konferencije članica, da koordinira godišnjim događajem na visokom nivou iz stava 121 gore;

(b) Učestvovanje sa zainteresovanim stranama i akterima koji nisu ugovorne strane, uključujući i na unaprijeđivanju dobrovoljnih inicijativa Lima-Pariz akcione agende;

(c) Davanje smjernica Sekretarijatu o organizovanju sastanaka tehničkih eksperata iz gore navedenog stava 112(a) i stava 130(a) ispod;

123. *Također odlučuje* da nositelji aktivnosti na visokom nivou iz stava 122 gore treba da uobičajeno služe dvogodišnji mandat, uz poklapanje njihovih mandata na cijelu godinu kako bi se osigurao kontinuitet, tako da:

(a) Predsjedavajući Konferencije članica treba da na dvadeset i prvoj sjednici imenuje jednog nositelja aktivnosti, koji će služiti jednu godinu od datuma imenovanja, do posljednjeg dana Konferencije članica na njihovoj dvadeset i prvoj sjednici;

(b) Predsjedavajući Konferencije članica dvadesete druge sjednice treba da imenuje jednog nositelja aktivnosti koji treba da služi dvije godine od dana imenovanja do posljednjeg dana Konferencije članica na njihovoj dvadeset i trećoj sjednici (novembar 2017. godine);

(c) Nakon toga, svaki naknadni predsjedavajući Konferencije članica treba da imenuje jednog nositelja aktivnosti koji treba da služi dvije godine, naslijedi prethodno imenovanog nositelja aktivnosti čiji je mandat završio;

124. *Poziva* sve zainteresovane strane i relevantne organizacije da pruže podršku radu nositelja aktivnosti iz stava 122 gore;

125. *Odlučuje* da pokrene, u periodu 2016.-2020. godine, proces tehničkog ispitivanja prilagođavanja;

126. *Također odlučuje* da će proces formalnog ispitivanja prilagođavanja iz stava 125 gore nastojati da identifikuje konkretne mogućnosti za jačanje otpornosti, smanjenje ranjivosti i povećanje razumijevanja i implementacije akcija prilagođavanja;

127. *Dalje odlučuje* da proces formalnog ispitivanja iz stava 125 gore trebaju organizirati zajednički Pomoćno tijelo za provedbu i Pomoćno tijelo za znanstveno i tehničko savjetovanje, a da ga sprovede Odbor za prilagođavanje;

128. *Odlučuje* da se će proces iz stava 125 gore biti vršiti kroz:

(a) Olakšavanje razmjene dobrih praksi, iskustava i naučenih lekcija;

(b) Identificiranje radnji koje bi mogle značajno poboljšati provedbu postupaka prilagođavanja, uključujući i radnje koje bi mogle poboljšati ekonomsku diversifikaciju i imati zajedničke koristi ublažavanja;

(c) Promoviranje zajedničkog djelovanja na prilagođavanju;

(d) Utvrđivanje mogućnosti za jačanje povoljnog okruženja i poboljšanja pružanja podrške za adaptaciju u kontekstu specifičnih politika, praksi i postupaka;

129. *Također odlučuje* da će proces formalnog ispitivanja prilagođavanja iz stava 125 gore uzeti u obzir proces, modalitete, izlaze (outputs), rezultate i naučene lekcije iz procesa tehničkog ispitivanja ublažavanja iz gore navedenog stava 110;

130. *Traži* od Sekretarijata da podrži proces formalnog ispitivanja iz gore navedenog stava 125 kroz:

(a) Organiziranje redovnih sastanaka tehničkih stručnih koji su fokusirani na određene politike, strategije i akcije;

(b) Na temelju sastanaka iz gore navedenog stava 130(a), i na vrijeme da služe kao inputi (ulazne informacije) sažetku za kreatore politika iz gore navedenog stava 112(c), godišnje pripremanje formalnog dokumenta o prilikama za poboljšanje akcija prilagođavanja, kao i opcija za podršku njihove implementacije, informacija koja treba da bude omogućena online u obliku koji je prilagođen korisnicima (user-friendly format);

131. *Odlučuje* da će pri vođenju procesa iz gore navedenog stava 125, Odbor za prilagođavanje istražiti i baviti se načinima da se uzmu u obzir, udruže sa i nadgrade na postojeće aranžmane za programe rada vezane za prilagođavanja, tijela i institucija u okviru Konvencije, kako kako bi se osigurala koherentnost i maksimalna vrijednost;

132. *Također odlučuje* da, zajedno sa procjenom iz gore navedenog stava 120, provede procjenu procesa iz gore navedenog stava 125, kako bi se poboljšala njegova efikasnost;

133. *Poziva* strane potpisnice i promatračke organizacije da podnesu informaciju o mogućnostima iz gore navedenog stava 126 do 3.februara 2016.godine ;

V. AKTERI KOJI NISU POTPISNICE UGOVORA

134. *Pozdravlja* napore svih aktera koji nisu potpisnice da se uhvate u koštac sa njima i odgovore na klimatske promjene, uključujući i one civilnog društva, privatnog sektora, financijskih institucija, gradova i drugih podnacionalnih vlasti;

135. *Poziva* zainteresovane strane koje nisu potpisnice iz gore navedenog stava 134 da povećaju svoje napore i podrže aktivnosti za smanjenje emisija i/ili izgrade otpornost i smanjenje osjetljivosti na negativne posljedice klimatskih promjena, i pokažu te napore preko platforme Zone nedržavnih aktera za klimatska pitanja⁴ iz gore navedenog stava 118;

136. *Prepoznaje* potrebu za jačanjem znanja, tehnologija, praksi i nastojanja lokalnih zajednica i autohtonih naroda koji se odnose na bavljenje i odgovaranje na klimatske promjene, i *uspostavlja*

---

⁴ <<http://climateaction.unfccc.int/>>.

platformu za razmjenu iskustava i razmjenu najboljih praksi o ublažavanju i prilagođavanju na holistički i integrirani način;

137. *Također prepoznaje* važnu ulogu u pružanju poticaja za aktivnosti smanjenja emisije, uključujući i alate kao što su domaće politike i određivanja cijene ugljika;

VI. ADMINISTRATIVNA I BUDŽETSKA PITANJA

138. *Uzima u obzir* procijenjene budžetske implikacije aktivnosti koje treba preduzeti Sekretarijat iz ove odluke, i traži da se traženi postupci Sekretarijata iz ove odluke poduzmu u skladu sa dostupnosti finansijskih sredstava;

139. *Naglašava* hitnost davanja na raspolaganje dodatnih sredstava za implementaciju relevantnih radnji, uključujući i radnje iz ove odluke, i provedbu programa rada iz gore navednog stava 9;

140. *Poziva* članice da daju dobrovoljne priloge za pravovremenu implementaciju ove odluke.

Aneks

PARIŠKI SPORAZUM

Potpisnice ovog sporazuma,

Kao članice Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, u daljnjem tekstu: Konvencija,

U skladu sa Durbanskom platformom za poboljšane aktivnosti uspostavljene odlukom 1/CP.17 Konferencije potpisnica konvencije na njihovoj sedamnaestoj sjednici,

U potrazi za ciljem Konvencije, a rukovodeći se njenim principima, uključujući i načelo jednakosti i zajedničke ali diferencirane odgovornosti i odgovarajućih sposobnosti, u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti,

Prepoznajući potrebu za efikasnim i progresivnim odgovorom na hitne prijetnje klimatskih promjena na temelju najboljih dostupnih znanstvenih saznanja,

Također prepoznajući specifične potrebe i posebne okolnosti članica koje su zemlje u razvoju, naročito one koje su posebno osjetljive na negativne posljedice klimatskih promjena, kao što je predviđeno u Konvenciji,

U potpunosti uzimajući u obzir specifične potrebe i posebne situacije najmanje razvijenih zemalja u pogledu financiranja i prenosa tehnologija,

Prepoznajući da na članice mogu utjecati ne samo klimatske promjene, nego i utjecaji mjera poduzetih kao odgovor na njih,

Naglašavajući suštinske veze koje akcije klimatskih promjena, odgovori i uticaji imaju sa nepristrasnim pristupom održivom razvoju i iskorjenjivanju siromaštva,

Prepoznajući fundamentalni prioritet očuvanja sigurnosti hrane i iskorjenjivanja gladi, i posebne osjetljivosti sistema za proizvodnju hrane od negativnih uticaja klimatskih promjena,

Uzimajući u obzir nužnosti poštene tranzicije radne snage i stvaranja poštenog rada i kvalitetnih poslova u skladu sa nacionalno definisanim razvojnim prioritetima,

Priznajući da je klimatska promjena zajednička briga čovječanstva, članice treba da, kada se poduzumaju akcije za rješavanje klimatskih promjena, poštovati, promovirati i razmotriti svoje obaveze o ljudskim pravima, pravu na zdravlje, pravima autohtonih naroda, lokalnih zajednica, migranata, djece, osoba sa invaliditetom i osobe u osjetljivim situacijama i pravo na razvoj, kao i rodnu ravnopravnost, osnaživanje žena i međugeneracijsku jednakost,

Prepoznajući važnost održavanja i povećanja, po potrebi, odljeva i skladišta stakleničkih plinova pomenutih u Konvenciji,

Primjećujući značaj osiguranja integriteta svih ekosistema, uključujući oceane, i zaštitu biološke raznovrsnosti, koje su neke kulture prepoznale kao „Majku Zemlju“, i primjećujući važnosti koje za neke ima koncept „klimatske pravde“, kada se poduzmu radnje za rješavanje klimatskih promjena,

Potvrđujući važnost edukacije, obuke, osvještavanja javnosti, javnog pristupa informacijama i suradnje na svim nivoima o pitanjima kojima se bavi ovaj Sporazum,

Prepoznajući važnost angažmana svih nivoa vlasti i različitih aktera, u skladu sa odgovarajućim nacionalnim zakonodavstvima članica, pri bavljenju klimatskim promjenama,

Također prepoznajući da održivi način života i održivi obrasci potrošnje i proizvodnje, uz vodstvo razvijenih zemalja potpisnica Sporazuma, igraju važnu ulogu u bavljenju klimatskih promjena,

Dogovorile su se kako slijedi:

Član 1.

Za potrebe ovog Sporazuma, definicije sadržane u članu 1. Konvencije se primjenjuju. Osim toga:

1. “Konvencija” znači Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, usvojena u New York-u 9. maja 1992. godine.
2. “Konferencija članica” znači Konferencija članica konvencije.
3. “Članica” znači članica ovog Sporazuma.

Član 2.

1. Ovaj Sporazum, u unaprijeđenju Konvencije, uključujući njezin cilj, usmjerena je ka jačanju globalnog odgovora na opasnost od klimatskih promjena, u kontekstu održivog razvoja i napora za iskorjenjivanje siromaštva, uključujući kroz:

- (a) Držanje povećanja globalne prosječne temperature daleko ispod 2 °C iznad pred-industrijskih nivoa i razvijanje napora da se ograniči porast temperature do 1,5 °C iznad pred-industrijskih nivoa, prepoznajući da bi ovo značajno smanjilo rizike i utjecaje klimatskih promjena;
- (b) Povećanje sposobnosti da se prilagodi negativnim uticajima klimatskih promjena i potakne klimatska otpornost i razvoj niske emisije stakleničkih plinova, na način da koji ne ugrožava proizvodnju hrane;
- (c) Stvaranje protoka financija sukladnih sa putem ka niskim emisijama stakleničkih plinova i razvoja otpornog na klimatske promjene.

2. Ovaj Sporazum biti će implementiran da odražava jednakost i načelo zajedničke, ali diferencirane odgovornosti i odgovarajućih sposobnosti, u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti.

Član 3.

Kao na nacionalnoj razini određeni doprinosi globalnom odgovoru na klimatske promjene, sve Strane treba da poduzmu i iskažu ambiciozne napore kao što je definisano u članovima 4., 7., 9., 10., 11. i 13. u cilju postizanja svrhe ovog Sporazuma kao što je navedeno u članu 2. Napori svih članica

predstavljati će napredak tokom vremena, istovremeno sa prepoznavanjem potrebe da se podrže članice zemlje u razvoju za efikasnu implementaciju ovog Sporazuma.

Član 4.

1. Da bi se postigao dugoročni cilj temperature iz člana 2., članice ciljaju ka postizanju globalnog vrha emisije stakleničkih plinova što je prije moguće, prepoznajući da će za vrh trebati duže članicama koje su zemlje u razvoju, i da se poduzme brzo smanjenja u skladu sa najboljom dostupnom znanosti, tako da se postigne ravnoteža između antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja odljeva stakleničkih plinova u drugoj polovini ovog stoljeća, na temelju jednakosti, a u kontekstu održivog razvoja i nastojanja da se iskorijeni siromaštvo.
2. Svaka članica će pripremiti, komunicirati i održavati uzastopne na nacionalnoj razini određene doprinose koje namjerava postići. Članice će slijediti domaće mjere za ublažavanje, s ciljem postizanja ciljeva takvih doprinosa.
3. Slijedeći na nacionalnoj razini određeni doprinos svake strane će predstavljati napredovanje izvan trenutnog na nacionalnoj razini određenog doprinosa članice, i odražavati najvišu moguću ambiciju, odražavajući njihove zajedničke ali diferencirane odgovornosti i odgovarajuće sposobnosti, u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti.
4. Razvijene zemlje treba da nastave preuzimanje vodstva kroz poduzimanje ciljeva apsolutnog smanjenja emisija u cijeloj privredi. Članice koje su zemlje u razvoju treba da nastave jačanje svojih napora za ublažavanje, a ohrabreni za kretanje vremenom ka pravcu smanjenja emisije u cijeloj privredi ili ograničavanje ciljeva u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti.
5. Za imlementaciju ovog člana, u skladu sa članovima 9., 10. I 11., pružiti će se podrška priznajući da će poboljšana podrška za članice koje su zemlje u razvoju omogućiti veću ambiciju u njihovim djelovanjima.
6. Najmanje razvijene zemlje i članice koje su male otočne zemlje u razvoju mogu pripremiti i komunicirati strategije, planove i akcije za razvoj niskih emisija stakleničkih plinova koji odražavaju njihove specijalne okolnosti.
7. Zajedničke koristi ublažavanja koje su rezultat usvajanja akcija i/ili planova ekonomskih različitosti članica, mogu doprinijeti rezultatima ublažavanja u skladu sa ovim članom.
8. U komunikaciji njihovih na nacionalnoj razini određenih doprinosa, sve članice će pružiti informaciju potrebnu za pojašnjavanje, transparentnost i razumijevanje u skladu sa odlukom 1/CP.21 i bilo kojom odgovarajućom odlukom Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.
9. Svaka članica iskazuje na nacionalnoj razini određeni doprinos svakih pet godina u skladu sa odlukom 1/CP.21 i bilo kojim relevantnim odlukama Konferencije članica koja služi kao sastanak Potpisnica Pariškog sporazuma, i biti će informisana rezultatima globalnog praćenja klimatskih akcija iz člana 14.
10. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma razmotriti će zajednički vremenski okvir za na nacionalnom nivou određene doprinose, na svojoj prvoj sjednici.
11. Članica može u bilo koje vrijeme prilagoditi svoj na nacionalnoj razini određeni doprinos s ciljem povećanja nivoa njene ambicije, u skladu sa smjernicama koje je usvojila Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.
12. Na nacionalnoj razini određeni doprinosi koje komunicira članica biti će zabilježeni u javnom registru koji održava Sekretarijat.
13. Članice će odgovarati za svoje na nacionalnoj razini određene doprinose. U odgovaranju za antropogene emisije i uklanjanje koje odgovara njihovim na nacionalnoj razini određenim doprinosima, članice će promovirati okolišni integritet, transparentnost, točnost, potpunost, usporedivost i dosljednost, i osigura izbjegavanje duplog brojanja u skladu sa smjernicama koje je usvojila Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.
14. U kontekstu na nacionalnoj razini određenih doprinosa, pri prepoznavanju i implementiranju akcija ublažavanja u pogledu antropogenih emisija i uklanjanja, strane trebaju uzeti u obzir, po mogućnosti, postojeće metode i smjernice u skladu sa Konvencijom, u svjetlu odredbi iz stava 13 ovog Sporazuma.

15. Članice će pri implementaciji ovog Sporazuma uzeti u razmatranje zabrinutost članica sa ekonomijama koje su najviše pogođene utjecajima mjera odgovora, naročito Strane koje su zemlje u razvoju.

16. Članice, uključujući regionalne ekonomske organizacije i Potpisnice koje su njihove članice, koje su postigle sporazum da djeluju zajednički u skladu sa stavom 2 ovog člana, obavijestiti će sekretarijat o uvjetima sporazuma, uključujući nivo emisije dodijeljen svakoj članici u određenom vremenskom periodu, kada oni iskažu svoje na nacionalnom nivou određene doprinose. Sekretarijat će u zauzvrat informisati članice i potpisnike Konvencije o uvjetima tog sporazuma.

17. Svaka članica će na takav sporazum biti odgovorna za svoje nivoe emisija kako je navedeno u sporazumu iz gore pomenutog stava 16 u skladu sa stavovima 13 i 14 ovog člana i članovima 13 i 15.

18. Ukoliko članice djeluju zajednički kako bi to učinile u okviru, i zajedno sa, organizacijom za regionalnu ekonomsku integraciju, što je po sebi članica ovog Sporazuma, pojedinačno svaka zemlja članica te regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, biti će odgovorna za svoj nivo emisije kako je navedeno u dogovoru iz stava 16 ovog člana u skladu sa stavovima 13 i 14 ovog člana, i članovima 13. i 15.

19. Sve strane trebaju da nastoje da formulišu i komuniciraju dugoročne razvojne strategije o emisiji stakleničkih plinova, imajući u vidu član 2., uzimajući u obzir njihove zajedničke ali diferencirane odgovornosti i odgovarajuće mogućnosti, u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti.

Član 5.

1. Članice treba da poduzmu akcije za očuvanje i poboljšanje, po potrebi, odljeva i spremišta stakleničkih plinova kao što je navedeno u članu 4. stav 1 (d), Konvencije, uključujući i šume.

2. Članice se ohrabruju da preduzmu akciju za implementaciju i podršku, uključujući i kroz rezultate na bazi plaćanja, postojeći okvir kao što je navedeno u povezane smjernicama i odlukama koje su već dogovorene u okviru Konvencije za: političke pristupe i pozitivne poticaje za aktivnosti koje se odnose na smanjenje emisija iz krčenja šuma i degradacije šuma, i ulogu očuvanja, održivog upravljanja šumama i poboljšanje šumskih zaliha ugljika u zemljama u razvoju; i alternativni politički pristupi, kao što su zajednički pristupi ublažavanje i prilagođavanja za integralno i održivo upravljanje šumama, potvrđujući važnost podsticanja, po potrebi, neugljične koristi povezane sa takvim pristupima.

Član 6.

1. Potpisnice priznaju da neke strane odlučuju da nastave dobrovoljnu saradnju u realizaciji njihovih na nacionalnoj razini određenih doprinosa kako bi omogućili veću ambiciju u njihovim akcijama ublažavanja i prilagođavanja, i za promociju održivog razvoja i ekološkog integriteta.

2. Članice će, gdje se angažuju na dobrovoljnoj bazi u kooperativnim pristupima koji uključuju korištenje međunarodno prenesenih ishoda ublažavanja ka nacionalno određenim doprinosima, promovirati održivi razvoj i osigurati ekološki integritet i transparentnost, uključujući i u upravljanju, a primjenjivat će se robustno obračunavanje kako bi se osiguralo, između ostalog, izbjegavanje dvostrukog brojanja, u skladu sa smjernicama koje je usvojila Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Sporazuma u Parizu.

3. Upotreba međunarodno prenesenih ishoda ublažavanja da se postignu nacionalno određeni doprinosi u skladu sa ovim sporazumom će biti dobrovoljna i u ovlasti članice.

4. Mehanizam za doprinos ublažavanju emisija stakleničkih plinova i podržavanja održivog razvoja ovim se osniva pod ovlasti i smjernicama Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma za upotrebu od strane potpisnice na dobrovoljnoj osnovi. On će biti pod nadzorom tijela koje dodijeli Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, i ima za cilj:

(a) Promociju ublažavanja emisija stakleničkih plinova uz poticanje održivog razvoja;

(b) Podsticanje i olakšavanje sudjelovanja u ublažavanju emisija stakleničkih plinova javnih i privatnih subjekata koje je ovlasila potpisnica;

(c) Doprinošenje smanjenju razine emisija „zemlji domaćici“, koja će imati koristi od aktivnosti ublažavanja koje su rezultirale smanjenjem emisije koje također može koristiti druga stranka da ispuni svoje nacionalno određeni doprinos; i

(d) Isporučivanje sveukupnog ublažavanja u globalnim emisijama.

5. Smanjenja emisija koje su rezultat mehanizma iz stava 4 ovog člana ne može se koristiti za pokazivanje postignuća na nacionalnoj razini određenog doprinosa „zemlje domaćice“ ukoliko ga iskoristi druga članica da dokaže postignuća svoga na nacionalnoj razini određenog doprinosa .

6. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma će osigurati da se udio prihoda od aktivnosti u okviru mehanizma iz stava 4. ovog člana koristi za pokrivanje administrativnih troškova, kao i za pomoć članicama koje su zemlje u razvoju, koje su naročito osjetljive na negativne posljedice klimatskih promjena, kako bi zadovoljili troškovi prilagođavanja.

7. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma usvaja pravila, modalitete i procedure za mehanizam iz stava 4 ovog člana, na njihovoj prvoj sjednici.

8. Potpisnice prepoznaju značaj integrisanih, holističkih i na tržištu baziranih pristupa koji su omogućeni članicama da pomognu implementaciju svojih na nacionalnoj razini određenih doprinosa, u pogledu održivog razvoja i iskorjenjenja siromaštva, na koordiniran i efektivan način, uključujući i, između ostalog, ublažavanje, prilagođavanje, financiranje, prenos tehnologije i izgradnju kapaciteta, po potrebi. Ovi pristupi za cilj imaju:

(a) Promociju ublažavanja i ambiciju prilagođavanja;

(b) Povećanje učešća javnog i privatnog sektora u implementaciji na nacionalnoj razini određenih doprinosa; i

(c) Omogućavanje prilika za koordinaciju preko instrumenata i relevantnih institucionalnih dogovora.

9. Ovim se utvrđuje okvir za netržišne pristupe održivom razvoju da promovira netržišni pristup iz stava 8 ovoga člana.

Član 7.

1. Članice ovim uspostavljaju globalni cilj o prilagođavanju za povećanje prilagodbene sposobnosti, jačanje otpornosti i smanjenja osjetljivosti na klimatske promjene, i osiguranje adekvatnog odgovora prilagodbe u pogledu temperaturnog cilja iz člana 2.

2. Članice priznaju da je prilagodba globalni izazov sa kojim su se suočile sve lokalne, podnacionalne, nacionalne, regionalne i međunarodne dimenzije, i da je ključna komponenta i čini doprinos dugoročnom globalnom odgovoru na klimatske promjene kako bi se zaštitili ljudi, sredstva za život i ekosistemi, uzimajući u obzir hitne i neposredne potrebe onih članica zemalja u razvoju koje su naročito osjetljive na štetne utjecaje klimatske promjene.

3. Napori prilagođavanja članica koje su zemlje u razvoju biti će prepoznat, u skladu sa modalitetima koji treba usvojiti Konferencija stranaka koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici.

4. Članice prepoznaju da je trenutna potreba za prilagodbom značajna, i da veći nivoi ublažavanja mogu smanjiti potrebu za dodatnim naporima za prilagodbu, i da veće potrebe za prilagodbom mogu uključiti veće troškove prilagodbe.

5. Članice priznaju da akcije prilagodbe trebaju slijediti pristup kojim upravlja država, koji je rodno osjetljiv, učesnički i potpuno transparentan, uzimajući u obzir osjetljive grupe, zajednice i ekosisteme, i koji treba da bude temeljen na i vođen najboljom dostupnom znanosti i, po potrebi, tradicionalnim znanjem, znanjem autohtonih naroda i lokalnih sistema znanja, s ciljem integrisanja prilagodbe u relevantne socioekonomske i okolišne politike i akcije, gdje je to moguće.

6. Članice prepoznaju važnost podrške i međunarodne suradnje na naporima prilagodbe i važnosti uzimanja u obzir potreba zemalja u razvoju, posebno onih koje su posebno osjetljive na negativne posljedice klimatskih promjena.

7. Članice treba da jačaju svoju suradnju za povećanje akcija za prilagođavanje, uzimajući u obzir Cancunski Okvir za prilagodbu, uključujući u odnosu na:

(a) Djeljenje informacija, dobrih praksi, iskustava i naučenih lekcija, uključujući i, po potrebi, u kakvoj su vezi sa znanosti, planiranjem, politikama i implementacijom u odnosu sa aktivnostima prilagodbe;

(b) Jačanje institucionalnih aranžmana, uključujući i one u sklopu konvencije koji služe ovom Sporazumu, za podršku sinteze relevantnih informacija i znanja, i pružanje tehničke podrške i vodstva Stranama;

(c) Jačanje znanstvenog znanja o klimi, uključujući istraživanje, sistematsku obzervaciju klimatskog sistema i sistema ranog upozorenja, na način koji informiše klimatske servise i podržava odlučivanje;

(d) Pomaže članicama koje su zemlje u razvoju pri identifikovanju praksi prilagodbe, prioriteta, pružene i primljene podrške za akcije i napore prilagodbe, i izazove i jazove, na način koji je u skladu sa poticanjem na dobre prakse;

(e) Poboljšanje učinkovitosti i trajnosti akcija prilagođavanja.

8. Specijalizovane organizacije i agencije Ujedinjenih naroda se potiču da podrže napore članica za implementiranje akcija iz stava 7 ovog člana, uzimajući u obzir odredbe stava 5 ovog člana.

9. Svaka članica će se, po potrebi, uključiti u procese planiranja prilagođavanja i implementacije akcija, uključujući razvoj ili povećanje relevantnih planova, politika i/ili doprinosa, koji mogu uključiti:

(a) Implementaciju postupaka prilagodbe, poduhvata i/ili napora;

(b) Proces za formuliranje i implementaciju nacionalnih planova za prilagodbu;

(c) Procjenu utjecaja klimatskih promjena i osjetljivost, s ciljem formulisanja nacionalno određenih prioriteta postupaka, uzimajući u obzir osjetljive ljude, mjesta i ekosisteme;

(d) Praćenje i evaluaciju, i učenje iz planova za prilagodbu, politika, programa i akcija; i

(e) Jačanje otpornosti socio-ekonomskih i ekoloških sistema, uključujući i kroz ekonomsku diversifikaciju i održivo upravljanje prirodnim resursima.

10. Svaka članica treba, po potrebi, dostaviti i povremeno ažurirati prilagodbenu komunikaciju, koji može uključivati njene prioritete, implementaciju i planove za podršku, planove i akcije, bez stvaranja bilo kakvog dodatnog opterećenja za članice koje su zemlje u razvoju.

11. Prilagodbeno komunikacija iz stava 10. ovog člana, po potrebi, se dostavlja i periodično ažurirana, kao sastavni dio ili u kombinaciji sa drugim komunikacijama ili dokumentima, uključujući nacionalni plan adaptacije, na nacionalnoj razini određeni doprinos kako je navedeno u članu 4., stav 2, i/ili nacionalna komunikacija.

12. Prilagodbenu komunikaciju iz stava 10 ovoga člana Sekretarijat će zabilježiti u javnom registru.

13. Kontinuirana i povećana međunarodna podrška biti će pružena članicama koje su zemlje u razvoju za implementaciju stavova 7, 9, 10 i 11 ovoga člana, u skladu sa odredbama članova 9., 10. i 11.

14. Globalno praćenje klimatskih akcija iz člana 14. će, između ostalog:

(a) Priznati napore članica koje su zemlje u razvoju;

(b) Pojačati implementaciju postupka prilagodbe uzimajući u obzir prilagodbenu komunikaciju iz stava 10 ovoga člana;

(c) Ocijeniti adekvatnost i efikasnost prilagodbe i podrške pružene prilagodbi; i

(d) Ocijeniti sveukupni napredak u postizanju globalnog cilja o adaptaciji iz stava 1 ovog člana.

Član 8.

1. Članice priznaju važnost izbjegavanja, minimiziranje i rješavanje gubitka i štete vezane sa negativnim efektima klimatskih promjena, uključujući i ekstremne vremenske događaje i spori početka događaja, te uloga održivog razvoja u smanjenju rizika od gubitka i oštećenja.

2. Varšavski međunarodni mehanizam za gubitak i oštećenja vezana sa utjecajem klimatskih promjena podliježe autoritetu i smjernicama Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, i može biti povećan i ojačan, kao što je odredila Konferencije članica koja kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

3. Članice trebaju poboljšati razumijevanje, akcije i podršku, uključujući i kroz Varšavski međunarodni mehanizam, po potrebi, na kooperativnom i olakšavajućem temelju u odnosu na gubitak i oštećenje povezana sa negativnih posljedicama klimatskih promjena.

4. U skladu s tim, područja suradnje i olakšavanja za poboljšanje razumijevanja, djelovanje i podršku mogu biti:

(a) Sistemi ranog upozorenja;

(b) Spremnost za hitne slučajeve;

(c) Spor tok događaja;

- (d) Događaje koji mogu uključivati nepovratan i trajni gubitka i štetu;
  - (e) Sveobuhvatna procjena rizika i upravljanje;
  - (f) Objekti za osiguranje od rizika, objedinjavanja klimatskih rizika i druga rješenja za osiguranje;
  - (g) Gubitci koji nisu ekonomske prirode;
  - (h) Otpornost zajednica, sredstava za život i ekosistema.
5. Varšavski međunarodni mehanizam saraduje sa postojećim tijelima i stručnim grupama u okviru Sporazuma, kao i relevantnim organizacijama i stručnim tijelima van sporazuma.

Član 9.

1. Članice koje su razvijene zemlje osiguravaju finansijska sredstva kako bi se pomoglo članicama koje su zemlje u razvoju po pitanju ublažavanja i prilagođavanja kao nastavak njihove postojeće obaveze u sklopu Konvencije.
2. Ostale članice se potiču da daju ili nastaviti pružati takvu podršku dobrovoljno.
3. Kao dio globalnog napora, razvijene zemlje članice i dalje treba da preuzmu vodeću ulogu u mobilizaciji klimatskih financija iz raznih izvora, instrumenata i kanala, ističući značajnu ulogu javnih sredstava, kroz razne akcije, uključujući i podršku strategija kojima upravlja država, i uzimajući u obzir potrebe i prioritete članica koje su zemlje u razvoju. Takva mobilizacija klimatskih financija trebala bi predstavljati napredak iznad prethodnih napora.
4. Pružanje povećanih finansijskih sredstava treba da cilja ka postizanju ravnoteže između prilagodbe i ublažavanja, uzimajući u obzir strategije kojima upravlja država, i prioritete i potrebe članica zemalja u razvoju, naročito onih koje su posebno osjetljive na negativne posljedice klimatskih promjena i imaju značajna ograničenja kapaciteta, kao što je najmanje razvijene zemlje i male otočne zemlje u razvoju, s obzirom na potrebu za javna i na grantu bazirana sredstava za prilagodbu.
5. Članice razvijene zemlje će svake dvije godine komunicirati indikativne kvantitativne i kvalitativne informacije koje se odnose stavove 1 i 3 ovog člana, kada je to primjenjivo, uključujući, kad je moguće, projicirane razine javnih sredstava koje će biti pružene članicama zemalja u razvoju. Ostale članice koje daju sredstva se ohrabruju da takve informacije na dobrovoljnoj bazi komuniciraju svake dvije godine.
6. Globalno praćenje klimatskih akcija iz člana 14. uzeti će u obzir relevantne informacije koje članice razvijene zemlje i/ili ugovorna tijela pruže o naporima koji se odnose na klimatske finansije.
7. Članice razvijene zemlje će osigurati transparentne i konzistentne informacije o podršci za članice zemlje u razvoju pružene i mobilizirane putem javnih intervencija svake dvije godine u skladu s modalitetima, procedurama i smjernicama koje treba usvojiti Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na svojoj njihovoj sjednici, kako je navedeno u članu 13., stav 13. Ostale članice se potiču da to učine.
8. Financijski mehanizam Konvencije, uključujući njegove operativne entitete, služi kao finansijski mehanizam ovoga Sporazuma.
9. Institucije koje služe ovom Sporazumu, uključujući i operativne entiteta finansijskog mehanizma Konvencije, imaju za cilj osiguranje efikasnog pristupa finansijskim sredstvima kroz pojednostavljene procedure odobravanja i poboljšanu spremnost podrške potpisnice zemlje u razvoju, posebno za najmanje razvijene zemlje i male otočne zemlje u razvoju, u kontekstu njihove nacionalne klimatske strategije i planova.

Član 10.

1. Članice dijele dugoročnu viziju o važnosti potpunog ostvarivanje razvoja i prenosa tehnologije, kako bi se poboljšala otpornost na klimatske promjene i na smanjile emisije stakleničkih plinova.
2. Članice, ističući važnost tehnologije za implementaciju ublažavanja i prilagodbu aktivnosti u okviru ovog Sporazuma, i prepoznajući postojeće raspoređivanje tehnologije i širenje napora, ojačavaju zajedničko djelovanje na razvoju i prenosu tehnologije.
3. Mehanizam tehnologije uspostavljen u skladu sa Konvencijom služi ovom Sporazumu.
4. Ovim se osniva tehnološki okvir za pružanje sveobuhvatne smjernice za rad mehanizma tehnologije na promociji i olakšavanju pojačane aktivnosti na razvoju i transferu tehnologije, u cilju podrške implementaciji ovog sporazuma, u potrazi za dugoročnom vizijom iz stava 1 ovog člana.

5. Ubrzavanje, podsticanje i omogućavanje inovacija je ključno za efikasan, dugoročni globalni odgovor na klimatske promjene i promociju ekonomskog rasta i održivog razvoja. Takvi naponi su, prema potrebi, podržani, uključujući Mehanizam tehnologije i, kroz finansijska sredstva, od finansijskog mehanizma Konvencije, za zajedničke pristupe istraživanju i razvoju, i olakšavanje pristupa tehnologiji, naročito za rane faze tehnološkog ciklusa, do potpisnice zemlje u razvoju.

6. Podršku, uključujući i finansijsku podršku, za implementaciju ovog člana pružaju članice zemlje u razvoju, uključujući i za jačanje zajedničkog djelovanja na razvoju i prenosu tehnologije u različitim fazama ciklusa tehnologije, s ciljem postizanja ravnoteže između podrške za ublažavanje i prilagodbe. Globalno praćenje klimatskih akcija iz člana 14. Uzima u obzir dostupne informacije o naporima koje se odnose na podršku za razvoj i transfer tehnologije za članice zemlje u razvoju.

Član 11.

1. Izgradnja kapaciteta na osnovu ovog Sporazuma treba da poveća kapacitete i sposobnosti članica zemalja u razvoju, naročito zemalja sa najmanje kapaciteta, kao što su najmanje razvijene zemlje, i one koje su posebno osjetljive na negativne posljedice klimatskih promjena, kao što su male otočne zemlje u razvoju, da poduzmu akcije za efikasne klimatske promjene, uključujući, između ostalog, za sprovedbu prilagođavanja i akcija ublažavanja, i treba da olakšaju razvoj tehnologije, širenje i raspoređivanje, pristup financijama za klimu, relevantne aspekte obrazovanja, obuke i osvještavanje javnosti, i transparentan, pravovremenu i tačnu komunikaciju informacija.

2. Izgradnjom kapaciteta treba upravljati država, temeljena na i da odgovara nacionalnim potrebama, te da potiče vlasništvo članice, naročito, za potpisnice zemlje u razvoju, uključujući i na nacionalnim, podnacionalnim i lokalnim nivoima. Izgradnja kapaciteta treba da se rukovodi naučenim lekcijama, uključujući i one iz aktivnosti izgradnje kapaciteta u okviru Konvencije, i treba da bude efikasan, iterativan proces koji je participativan, prožet i rodno osjetljiv.

3. Sve strane treba da saraduju kako bi se poboljšala sposobnost potpisnice zemlje u razvoju da sprovedu ovaj Sporazuma. Razvijene zemlje trebaju povećati podršku za akcije izgradnje kapaciteta u potpisnicama zemljama u razvoju članice.

4. Sve potpisnice jačanjem kapaciteta članica zemalja u razvoju za implementaciju ovog Sporazuma, uključujući i kroz regionalne, bilateralne i multilateralne pristupe, redovno komuniciraju o ovim akcijama ili mjere za izgradnju kapaciteta. Članice zemlje u razvoju trebaju redovno komunicirati napredak na sprovedbi planova za izgradnju kapaciteta, politikama, postupcima ili mjerama za sprovođenje ovog Sporazuma.

5. Aktivnosti izgradnje kapaciteta će se poboljšati kroz odgovarajuće institucionalne aranžmane za podršku implementaciji ovog sporazuma, uključujući i odgovarajuće institucionalne aranžmane osnovane u skladu sa Konvencijom koja služi ovom sporazumu. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na svojoj prvoj sjednici će razmotriti i donijeti odluku o početnim institucionalnim aranžmanima za izgradnju kapaciteta.

Član 12.

Članice će saradivati u poduzimanje mjera, po potrebi, za poboljšanje obrazovanja o klimatskim promjenama, obuke, osvještavanja javnosti, sudjelovanja javnosti i javnog pristupa informacijama, prepoznajući važnost ovih koraka s obzirom na povećanje aktivnosti u skladu sa ovim Sporazumom.

Član 13.

1. U cilju izgradnje međusobnog povjerenja i pouzdanja, i da se promoviše efikasna implementacija, ovim se osniva poboljšani okvir transparentnosti za akcije i podrške, sa ugrađenom fleksibilnosti koja uzima u obzir potpisnicine različite kapacitete i nadovezuje se na kolektivno iskustvo.

2. Okvir transparentnosti će pružiti fleksibilnost u primjeni odredbi ovog člana za one zemlje u razvoju kojima je to potrebno u vidu njihovih kapaciteta. Modaliteti, procedure i smjernice iz stava 13 ovog člana odražavaju takvu fleksibilnost.

3. Okvir transparentnost će graditi na i povećati aranžmane transparentnost prema Konvenciji, prepoznajući posebne okolnosti najmanje razvijenih zemalja i malih otočnih zemalja u razvoju, i biti implementiran na olakšavajući, nenametljiv, nekažnjiv način, uz poštovanje nacionalnog suvereniteta, i izbjegavajući stavljanja nepotrebnog opterećenja na Potpisnice.
4. Aranžmani transparentnost u skladu sa Konvencijom, uključujući nacionalne komunikacije, dvogodišnje izvještaje i dvogodišnje ažurirane izvještaje, međunarodnu procjenu i pregled i međunarodno savjetovanje i analize, čine dio stečenog iskustva za razvoj modaliteta, procedura i smjernica u skladu sa stavom 13 ovog člana.
5. Svrha okvira za transparentnost akcije je da pruži jasno razumijevanje akcije klimatskih promjena u svjetlu cilja Konvencije kao što je navedeno u članu 2., uključujući i jasnoća i praćenje napretka ka postizanju individualne na nacionalnoj razini određenih doprinosa potpisnica u skladu sa članom 4., i akcije prilagodbe potpisnica u skladu sa članom 7., uključujući i dobre prakse, prioritete, potrebe i nedostatak, kako bi se izvjestilo Globalno praćenje klimatskih akcija u skladu sa članom 14.
6. Svrha okvira za transparentnost podrške je da pruži jasnoću o podršci koju su pružile i primle relevantne pojedinačne potpisnice u kontekstu postupaka klimatskih promjena u skladu sa članovima 4., 7., 9., 10. i 11., i u mjeri u kojoj je to moguće, pružanje kompletanog pregleda sveobuhvatne finansijske podrške, da se izvjesti Globalno praćenje klimatskih akcija u skladu sa članom 14.
7. Svaka članica će redovito pružati slijedeće informacije:
  - (a) Izvještaj o nacionalnom inventaru antropogenih emisija iz izvora i uklanjanja odljeva stakleničkih plinova, pripremljene korištenjem metodologija dobre prakse prihvaćenih od strane Međuvladinog panela o klimatskim promjenama i dogovorenih od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma; ;
  - (b) Informacije koje su potrebne za praćenje napretka u sprovođenju i postizanju njihovog na nacionalnoj razini određenog doprinosa u skladu sa članom 4.
8. Svaka članica također treba pružiti informacije koje se odnose na utjecaja klimatskih promjena i prilagođavanja prema članu 7, po potrebi.
9. Članice razvijene zemlje će, a druge članice koje pružaju podršku treba da daju informacije o podršci iz finansijske, transfera tehnologije i izgradnje kapaciteta Potpisnicama zemljama u razvoju u skladu sa članom 9., 10. i 11.
10. Članice koje su zemlje u razvoju treba da daju informacije o potrebnoj i primljenoj finansijskoj podršci, podršci za tehnološki transfer i izgradnju kapaciteta, u skladu sa članovima 9., 10. i 11.
11. Informacije koje podnese svaka potpisnica u skladu sa stavovima 7 i 9 ovoga člana, prolazi pregled tehničkog stručnjaka, u skladu sa odlukom 1/CP.21. Za one članice koje su zemlje u razvoju, koje je trebaju u pogledu njihovih kapaciteta, proces pregleda uključuje pomoć pri identifikovanju potreba za izgradnju kapaciteta. Osim toga, svaka potpisnica učestvuje u olakšavajućem, multilateralnom razmatranju napretka u pogledu napora u skladu sa članom 9., i njegove odgovarajuće provedbe i dostignuća njenog na nacionalnoj razini određenog doprinosa.
12. Tehnički pregled stručnjak iz ovog stava sastoji se od razmatranja pružene podrške potpisnice, kao relevantane, te njene realizacije i dostignuća njenih na nacionalnoj razini određenih doprinosa. Pregled će također identifikovati područja poboljšanja za potpisnice, i uključiti pregled dosljednosti informacija sa modalitetima, procedurama i smjernicama iz stava 13 ovog člana, uzimajući u obzir fleksibilnost koja se daje potpisnici u skladu sa stavom 2 ovog člana. Pregled će obratiti posebnu pažnju na nacionalne mogućnosti i okolnosti potpisnica koje su zemlje u razvoju.
13. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na svojoj prvoj sjednici, nadograđujući se na iskustva iz aranžmanima vezanih za transparentnost u skladu sa Konvencijom, i razrađujući o odredbama iz ovog člana, usvojiti zajedničke modalitete, procedure i smjernice, po potrebi, za transparentnost akcije i podrške.
14. Za implementaciju ovog člana sružiti će se podrška zemljama u razvoju.
15. Podrška će se također kontinuirano pružiti za izgradnju kapaciteta zemalja u razvoju koji su vezani za transparentnost.

Član 14.

1. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma periodično procijenjuje primjenu ovog Sporazuma za procjenu kolektivnog napretka ka postizanju svrhe ovog Sporazuma i

njegovih dugoročnih ciljeva (nazvan "globalni stocktake"). Ona će to učiniti na sveobuhvatan i olakšavajući način, s obzirom na ublažavanje, adaptaciju i sredstva za implementaciju i podršku, te u svjetlu jednakosti i najbolje raspoložive znanosti.

2. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma će poduzeti svoj prvi globalni stocktake (globalno praćenje klimatskih akcija) 2023. i svakih pet godina nakon toga, osim ako drugačije ne odluči Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

3. Ishod globalnog praćenje klimatskih akcija će obaviještava potpisnice u ažuriranju i poboljšanju, na nacionalnoj razini određenom načinu, njihove akcije i podršku u skladu s odgovarajućim odredbama ovog Sporazuma, kao i na jačanju međunarodne saradnje za klimatske.

Član 15.

1. Ovim se osniva mehanizam za olakšanje implementacije i promovisanje usklađenosti sa odredbama ovog Sporazuma.

2. Mehanizam iz stava 1 ovoga člana sastoji se iz odbora koji će biti na bazi stručnjaka i olakšavajuće prirode i djelovanja na način koji je transparentan, nepovratan i nekažnjiv. Odbor će posebnu pažnju posvetiti određenim nacionalnim sposobnostima i okolnostima članice.

3. Odbor će djelovati u skladu sa modalitetima i procedurama koje je usvojila Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, na njihovoj prvoj sjednici, i godišnje podnosi izvještaj Konferenciji članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

Član 16.

1. Konferencija članica, vrhovno tijelo Konvencije, služi kao sastanak potpisnica ovoga Sporazuma.

2. Strane Konvencije koje nisu potpisnice ovoga Sporazuma mogu učestvovati kao posmatrači procedura bilo koje sjednice Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica ovoga Sporazuma. Kada Konferencija članica služi kao sastanak potpisnica ovoga Sporazuma, odluke u skladu sa ovim Sporazumom donose samo oni koji su potpisnice ovoga Sporazuma.

3. Kada Konferencija članica služi kao sastanak potpisnica ovog Sporazuma, svaki član Biroa Konferencije članica koje predstavljaju potpisnice Konvencije ali, u to vrijeme, nije potpisnica ovog Sporazuma, zamjenjuje se dodatnim članom koji će se odabrati od strane i iz redova potpisnica ovog Sporazuma.

4. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma na redovnoj osnovi razmatrati provedbu ovog sporazuma i, u okviru svog mandata, donijeti odluke neophodne za promociju njihove efikasne implementacije. Ona će obavljati funkcije koje joj je dodijelio ovaj Sporazum i:

(a) Uspostaviti pomoćna tijela koja se smatraju potrebnima za implementaciju ovog Sporazuma; i

(b) Provoditi druge funkcije koje mogu biti potrebne za implementaciju ovog Sporazuma.

5. Poslovanje o radu Konferencije članica i finansijske procedure koje se primjenjuju u okviru Konvencije primjenjuju se *mutatis mutandis* na osnovu ovog sporazuma, osim kako može biti drugačije odlučeno konsenzusom Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

6. Prvu sjednicu Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma saziva Sekretarijat zajedno sa prvom sjednicom Konferencije članica koja je zakazana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma. Naknadne redovne sjednice Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma će se održati u kombinaciji sa redovnim sjednicama Konferencije strana, osim ako drugačije ne odluči Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

7. Vanredna sjednica Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog Sporazuma će se održati u drugim slučajevima kada to mogne smatrati neophodnim Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, ili na pisani zahtjev bilo koje strane, pod uvjetom da ga, u roku od šest mjeseci od zahtjeva koji članicama dostavlja Sekretarijat, podrži najmanje jedna trećina članica.

8. Ujedinjeni narodi i njihove specijalizirane agencije i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i svaka država članica istih ili posmatrači koji nisu članice Konvencije, mogu kao posmatrači biti

predstavljani na sjednicama Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma. Bilo koje tijelo ili agencija, bilo nacionalna ili međunarodna, vladina ili nevladina, koja je osposobljena za pitanja obuhvaćena ovim Sporazumom i koja je obavijestila Sekretarijat o svojoj želji da kao posmatrač bude predstavljena na sjednici Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma, može biti tako primljena osim ako najmanje jedna trećina prisutnih potpisnica prigovori. Prijem i sudjelovanje promatrača podliježe Pravilniku o radu iz stava 5 ovog člana.

Član 17.

1. Sekretarijat osnovan članom 8. Konvencije služi kao Sekretarijat ovog Sporazuma.
2. Član 8., stav 2, Konvencije o funkcijama sekretarijata, i član 8., stav 3, Konvencije o dogovorima za funkcionisanje sekretarijata primjenjuje se *mutatis mutandis* ovom Sporazumu. Sekretarijat, pored toga, provodi funkcije koje su mu dodijeljene u skladu sa ovim Sporazumom i od strane Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog sporazuma.

Član 18.

1. Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje i Pomoćno tijelo za implementaciju uspostavljeni članovima 9. i 10. Konvencije služe kao, pojedinačno, Pomoćno tijelo za znanstveno i tehnološko savjetovanje i Pomoćno tijelo za implementaciju ovog Sporazuma. Odredbe Konvencije vezane za funkcionisanje ova dva tijela podliježu *mutatis mutandis* ovom Sporazumu. Sesije sastanaka Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje i Pomoćno tijelo za implementaciju ovog Sporazuma biti će održani zajedno sa sastancima, pojedinačno, Pomoćnog tijela za znanstveno i tehnološko savjetovanje i Pomoćnog tijela za implementaciju Konvencije.
2. Strane Konvencije koje nisu potpisnice ovog Sporazuma mogu sudjelovati kao posmatrači u postupcima bilo kojih sjednica pomoćnih tijela. Kada pomoćna tijela služe kao pomoćna tijela ovog Sporazuma, odluke u skladu sa Sporazumom donose samo oni koji su potpisnici ovog Sporazuma.
3. Kada pomoćna tijela uspostavljena članovima 9. i 10. Konvencije provode svoje funkcije u pogledu pitanja kojima se bavi ovaj Sporazum, svi članovi biroa tih pomoćnih tijela predstavlja članicu Konvencije ali, u to vrijeme, ne kao potpisnica ovog Sporazuma, biti će zamijenjeni dodatnim članom koji će biti odabran od strane i između redova potpisnica ovog Sporazuma.

Član 19.

1. Pomoćna tijela ili drugi institucionalni aranžmani uspostavljeni u skladu sa ovom Konvencijom, služe ovom Sporazumu na osnovu Odluke Konferencije članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog Sporazuma. Konferencija članica koja služi kao sastanak potpisnica Pariškog Sporazuma određuje funkcije koje takva Pomoćna tijela ili aranžmani trebaju obavljati.
2. Konferencija članica koja služi kao sastanak Potpisnica Pariškog sporazuma može pružiti dalje smjernice takvim pomoćnim tijelima i institucionalnim aranžmanima..

Član 20.

1. Ovaj Sporazum je otvoren za potpisivanje i predmet je ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja od strane država i regionalnih organizacija za ekonomske integracije koje su članice Konvencije. Otvoren je za potpisivanje u sjedištu Ujedinjenih naroda u New York-u od 22.aprila 2016.godine do 21.aprila 2017.godine. Nakon toga, Ovaj Sporazum će biti otvoren za pristupanje od dana nakon datuma kada je zatvoren za potpisivanje. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja su deponovani kod depozitara.

2. Svaka regionalna organizacija za ekonomsku integraciju koja postane potpisnica ovog Sporazuma, bez da njihove zemlje članice budu potpisnice, su vezane obavezama u skladu sa ovim Sporazumom. U slučaju regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju sa jednom ili više zemalja članica koje su potpisnice ovog Sporazuma, organizacije i njihove zemlje članice odlučuju o odgovarajućim odgovornostima za obavljanje njihovih obaveza u skladu sa ovim Sporazumom. U takvom slučaju, organizacije i zemlje članice nemaju pravo na provođenje prava iz ovog Sporazuma istovremeno.

3. U njihovim instrumentima ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, regionalne organizacije za ekonomsku integraciju proglašavaju opseg njihove nadležnosti u pogledu pitanja koja se određuju ovim Sporazumom. Ove organizacije će također informisati deponitara, koji će potom informisati potpisnice, o svim značajnim izmjenama u opsegu njihove nadležnosti.

Član 21.

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu trinaestog dana nakon datuma kada je najmanje 55 članica Konvencije, što ukupno čini najmanje procijenjenih 55 posto % od ukupne svjetske emisije stakleničkih plinova, deponovalo svoje instrumente o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju.

2. Isključivo za ograničenu svrhu stava 1 ovog člana „ukupna svjetska emisija stakleničkih plinova“ znači najnoviju količinu komuniciranu na dan ili prije datuma usvajanja ovog sporazuma od strane potpisnica Konvencije.

3. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvati ili odobri ovaj Sporazum ili pristupi istom nakon što se ispune uvjeti za stupanje na snagu dati u stavu 1 ovog člana, ovaj Sporazum stupa na snagu trinaestog dana nakon datuma deponovanja od strane takve države ili regionalne organizacije za ekonomsku integraciju njihovih instrumenata ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.

4. U svrhu stava 1 ovog člana, svi instrumenti deponovani od strane regionalne organizacije za ekonomsku integraciju neće se računati kao dodatni deponovanim od strane zemalja članica.

Član 22.

Odredbe člana 15. Konvencije o usvajanju izmjena i dopuna Konvencije primjenjuju se mutatis mutandis ovom Sporazumu.

Član 23.

1. Odredbe člana 16. Konvencije o usvajanju i dopuna aneksa Konvencije primjenjuju se mutatis mutandis ovom Sporazumu.

2. Aneksi ovog Sporazuma čine njegov sastavni dio i, osim ako nije drugačije predviđeno, pozivanje na ovaj Sporazum predstavlja istovremeno pozivanje na bilo koji anekse. Takvi aneksi biti će ograničeni na liste, formulare i bilo koji drugi materijal opisne prirode koji je naučnog, tehničkog, proceduralnog ili administrativnog karaktera.

Član 24.

Odredbe člana 14. Konvencije o rješavanju sporova primjenjuju se mutatis mutandis ovom Sporazumu.

Član 25.

1. Svaka strana će imati jedan glas, osim u slučajevima predviđenim stavom 2 ovog člana.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u pitanjima iz njihove nadležnosti, ostvaruju svoje pravo glasa s brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su potpisnice ovog Sporazuma. Takva organizacija neće koristiti svoje pravo glasa ako bilo koja od njenih država članica iskoristi svoje pravo, i obrnuto.

Član 26.

Generalni sekretar Ujedinjenih naroda biti će depozitar ovog Sporazuma.

Član 27.

Na ovaj sporazum se ne mogu napraviti rezervacije.

Član 28.

1. U bilo kojem trenutku nakon tri godine od datuma kada je ovaj sporazum za potpisnicu stupio na snagu, ta potpisnica se može povući iz ovog Sporazuma davanjem pismenog obavještenja depozitaru.
2. Svako takvo povlačenje stupa na snagu po isteku jedne godine od dana prijema obavještenja o povlačenju od strane depozitara, ili nekog kasnijeg datuma koji može biti naveden u obavijesti o povlačenju.
3. Svaka strana koja se povuče iz Konvencije smatrati će se da se također povukla iz ovog Sporazuma.

Član 29.

Original ovog sporazuma, čiji su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španjolski tekstovi jednako autentični, biti će deponovan kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

SAČINJENO u Parizu dvanaestog decembra dvije tisuće i petnaeste godine.

U POTVRDU ČEGA, dolje potpisani, propisno ovlašteni u tu svrhu, potpisali su ovaj sporazum.